

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Rulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönyeim Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Meg jelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

FOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lei
Fél évre ... 540 Lei
Negyed évre ... 270 Lei
Havonta ... 90 Lei

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Nemzetközi rendőrhadsereget!

A Kellogg-paktumot aláírták nagy ünnepélyesség közepette a különböző államok képviselői Párisban. Rövid időn belül aláírja Románia és Magyarország is. Nyugodtan tehetjük ezt meg a diplomaták, hiszen a paktum az u. n. önvédelmi háború lehetőségét nem zárja ki, sőt olyasvalamit is tartalmaz, hogy az önvédelmi harc kritériumát mindig az érdekelt ország állapítja meg, amely történetesen úgy látja, hogy neki önvédelmi harcot kell folytatni. Már ebből is látható, hogy a nagy lármával beharangozott paktum, amit Frank B. Kellogg, az Egyesült-Államok külügyi államtitkára és egykori ügyvéd oly részletesen ismertetett a sajtóban is, nem egyéb egy olyan papírosnál, amelyhez hasonló szerződések már gyakran kerültek sutba az utóbbi időben, ha a körülmények úgy kívánták.

Nem is lehet más a Kellogg-paktum mindaddig, amíg nincsenek megfelelő szankciók a melyek annak betartását hatékonyan biztosítják. Böven foglalkoznak mostanában ezzel a kérdéssel a külföldi, de főleg az angol lapok és egyre-másra merülnek fel az ötletek: mit is kellene tulajdonképpen tenni, hogy a Kellogg paktum holt papírosából valami életérős és egészséges dolog váljék. Azt hisszük, hogy a kérdést legalkalmasabban úgy lehetne megoldani, ha egy internacionális rendőrhadsereget állítanának fel, amelynek egyedüli feladata a népszövetségi határozatok érvényesítése volna. Ez a hadsereg a világ összes államainak katonáiból rekrutálná és ennek megszervezése után, sőt ennek segítségével végre lehetne aztán hajítani a leszerelést is, amely eddig szintén csak papírosfogalmazványokban élte ki magát. Be kell szüntetni a fegyver és a municiógyártást és ilyen gyárakat csak a népszövetségnek szabadon felállítani valamely semleges ország, például Svájc területén és ha felszerelték az internacionális hadsereget, akkor aztán sor kerülhet a leszerelés végrehajtására az egyes államokban. Ennek a népszövetségi Hadseregnek azonban különösen eleinte olyan impozánsnak kell lennie, hogy amely állam ellenszegülni próbálna, ott fegyveres erővel is keresztül tudja venni a népszövetség akaratát. Ez volna aztán tényleg a harc a háború ellen, ez tényleg számítani tudná a rémet, mert minden állam igen jól meggondolná a dolgot, hogy marjen-e ujját huzni az egész világ haderejével.

Így aztán elkövetkezhetne a világbeke korszaka, megszűnne szép papírosnak lenni a Kellogg-paktum és tekintélyes, komoly, valóban a népek sorsát intéző testület válna a Népszövetségből. Nem volna többé sokszor neveltséges bábszínház, mint most, amely iránt egyre jobban inog a népek hite és bizalma.

Neveltséges és felháborító, hogy ugyanakkor, amikor a világ közvéleménye a Kellogg által felvetett békegondolattal foglalkozik, a paktumot aláíró államok katonai egyezményeket kötnek és hatalmas összegeket szavatolnak meg vízi, légi és szárazföldi seregek felfegyverzésére. Mi ez, ha nem játék?

Készül a romániai kisebbségek statutuma.

Rendezik az állam és kisebbségek közötti jogviszonyt. — Tatarescu államtitkár nyilatkozata.

(Az Aradi Közlöny bucurestli tudósítójának távirata.) Tatarescu belügyi államtitkár tegnap érkezett vissza Bosszarábiából, ahol a megyei prefektusokkal közigazgatási értekezletet tartott a rendőrség és csendőrség újjászervezéséről. A fővárosba visszaérkezése után, nyilatkozott a sajtó előtt és kijelentette, hogy a közigazgatási reformjavaslatot a parlament ősszel le fogja tárgyalni és nyomban hozzáfog a közigazgatási szervek reorganizálásának munkájához. Tatarescu államtitkár a kisebbségi kérdéssel is nyilatkozott és a következőket mondta:

— A kormány kisebbségi bizottsága több mint két hónapja működik és minden héten

legalább egy ülést tart. Ez a bizottság elkészítette az ugynevezett kisebbségi statutumot, amelynek célja: az állam és a kisebbségek közötti jogviszonyt, a békeszerződések értelmében, végleg rendezni, a kisebbségek jogos igényeit törvényes formában biztosítani. A statutumról bővebben nem nyilatkozhatom — mondotta Tatarescu — amíg a miniszterelnök úr külföldi utjáról haza nem tér. Mihelyt Bratianu Vintila a fővárosba visszaérkezik, a kormány kisebbségi bizottsága referálni fog és akkor végleges formába öntjük a kisebbségi statutumokat. A kisebbségi kérdés rendezése minden bizonnyal hozzá fog járulni ahhoz, hogy a kormány, illetőleg az államhatalom és a kisebbségek közötti viszony felmelegedjék.

Megtalálták Amundsen repülőgépeinek roncsait.

Amundsen és társai egészen bizonyosan elpusztultak.

Oslóból jelentik: az Aftenpost jelentést közöl, amely szerint a Lofot-szigetek egyikén megtalálták a Latham repülőgép roncsait. Ez volt az a repülőgép, amelyen annakidején Amundsen és társai az Italia hajótöröttjeinek felkutatására indultak. A Lofot-szigetek Norvégia északi partvidékén fekszenek, a sarkkörtől északra.

Egy másik oslói jelentés szerint az Aften-

post jelenti Stockmarknesből, hogy ott Harstadból érkezett, de még meg nem erősített hír terjedt el, mely szerint a Wesseraal-szigetcsoport külső szélén megtalálták a Latham roncsait. Hoel sarkkutató az újságírók érdeklődésére kijelentette, hogy nem igen valószínű, hogy a repülőgép roncsait a Wesseraal-szigetekhez sodorta az ár, mert a tengerár a szigettől északra és északkeletre halad.

Románia békét akar az optánsperben.

Antoniade levele a Népszövetség főtthkárához. — Apponyi ismertetni fogja az optánsper anyagát a Népszövetség előtt.

Genfből jelentik: Az optánsügy napirendre tűzésével a Népszövetség tanácsa holnap reggel zárt ülésen foglalkozik. Egyes vélemények szerint az optánsügyet nem veszik tárgyalás alá ezen az ülésen. A Népszövetség tagjai számolnak azzal, hogy amennyiben az optánsügy újabb halasztást szenvedne, úgy gróf Apponyi alkalmat szerez arra, hogy a Népszövetség közgyűlésén az ügy egész anyagát behatóan ismertesse.

A Népszövetség főtthkára ma egy közleményt adott át a magyar képviselőnek, a melynek címe: „A tanácshoz és a magyar kormányhoz intézett kommuniké”. A közleményben a főtthkár Románia képviselőjének kérésére közli Antoniade román népszövetségi megbízott levelét az optánsügyről. A levélben írja, hogy a román kormány csodálkozik, hogy Magyarország az optánsügy napirendtűzését kéri. Románia kétségesnek találja, hogy a magyar kormány kívánságát elfogadhatja-e a Népszövetség, hiszen — szerinte — a kérdéssel a tanács már június nyolcadikán kimondotta a végleges döntést azzal, hogy eláll a kérdés tárgyalásától.

Antoniade hivatkozik Titulescunak június nyolcadiki tanácsülésén Magyarországhoz intézett ajánlatára és ismerteti a július huszonegyedik magyar válaszjegyzéket, valamint az augusztus kilencediki román jegyzéket. A magyar kormány elutasította Románia ajánlatát és amikor a magyar követ Bucuresztben a jegyzéket átnyújtotta, közölték vele, hogy Románia huszonegyedikéig válaszolni fog. Magyarország nem várta be a választ, hanem

a tanács elé vitte kívánságát, dacára annak, hogy a jelzett időre tényleg megkapta Románia választát. A válasz megújítja a közvetlen tárgyalásokra vonatkozó ajánlatot. Románia még ma sem tekinti végleg lezártnak a békes megegyezés útját és kéri, hogy mielőbb kezdjék meg a tárgyalásokat. Amennyiben Magyarország ezt lehetetlennek találja, úgy vállalja is a felelősséget. Románia nézete az, ha a tanács a kérdést napirendre tűzné, úgy elismerné azt, hogy a békes megegyezés útja el van vágva. Már pedig a tanács ezt nem akarhatja.

De Monzie szenátor

Hágát javasolja a kisebbségek számára

Genfből jelentik: De Monzie szenátor a Journal de Geneve-ben vezércikket írt a kisebbségek problémáiról. A cikkben De Monzie kifejti, hogy a Népszövetség alkalmatlan ilyen problémák megoldására. Az optánsperben ép úgy, mint a lengyel-litván konfliktus ügyében a Népszövetség annyira habozott, hogy súlyosan ártott az intézmény tekintélyének. Ezzel szemben a döntőbírók és a hágai nemzetközi törvényszék igen hatatosan működtek a nemzetközi peres kérdésekben. Ma az a helyzet, hogy meghamisítják a Népszövetség célját. Éppen ezért biztosítani kell a kisebbségeknek, hogy Hágához fordulhassanak a felmerült kérdések elintézésére végett és mindenképpen üdvös volna egész Európára nézve.

A montecarloi kaszinó titkaiból.

Hogyan alakult meg a játékbank, amely Monacot kormányozza. — Szolgálatában áll a rendőrség és a bíróság is. — Radziwill herceg rejtélyes halála.

A montecarloi kaszinó ma már olyan nagyszáú intézmény, amellyel foglalkozni mindig oppurtunus, hisz nincs az az ország, mely ne képviseltetné magát állandóan, számos áldozattal, ebben a nagy apparátusú nemzetközi játékkaszinóban.

A montecarloi kaszinó nem állam az államban, hanem egyedül teszi a monakói hercegséget, a monakói kormányt és a végrehajtóhatalmat. Szolgálatában áll a rendőrség és a bíróság. Ahogy a monacói államügyész nem vállalja olyan eljárás köviseletét, amely akár polgári ügyben, akár bünygyben a montecarloi kaszinó ellen irányul, úgy a monacói bíróság sem hozna soha marasztaló ítéletet ellene.

A játékbankar dmasztiát alapít.

1862 április 2-án kezdte meg működését Francois Blanc, a nagyvillu metéuge — a hamburgi játékkaszinó volt tulajdonosa — Montecarloban. Részvénytársaságot alapított 15 millió frank alapítókével. „Société anonyme de Bains de Mer et des Étrangers” címen, de egyetlen részvényt sem engedett idegen kézbe jutni.

Az „öreg” Blancnak óriási volt a szervezőereje és nemcsak a montecarloi kaszinót tette világhíressé, de megalapította a mai Blanc-dinasztiát. És az igénytelen kinézésű burzsoá amilyen szívóssággal tündérkértte varázsolta a Rivierának addig kietlen, sziklás részét, olyan céltudatossággal dolgozott azon, hogy családját az arisztokrácia presztizsével öveze. Ő maga soha nem titkolta, hogy apja a Vaucluse departement egy kis adószedő hivatalnoká volt és a maga erejéből dolgozta fel magát bordeauxi bankárrá, hogy 1841-ben a hamburgi játékkaszinó tulajdonosa legyen.

A Blanc-család királyokkal kerül rokonságba.

Blanc feleségének becsúvágya beteljesült akkor, amikor egyik leányát, Radziwill Konstantin herceget, a másikat pedig Bonaparte Roland Napoleon herceget vette feleségül. Két fia közül Camille a montecarloi kaszinó igazgatóságát örökölte az öreg Blancótól, a másikat, Edmond, mint francia képviselő tette ismertté a nevével, egy volt francia színésznővel él boldog házasságban és távol a zöldasztaltól, inkább a gyepon mint istállótulajdonos fejt ki tevékenységet.

Azt már nem érte meg Blanc maga, hogy az egyik unokáját, Bonaparte Mária hercegnőt, György görög királyi herceget vette feleségül és így a Blanc-család rokonságba került Európa összes uralkodócsaládjával, de viszont azt sem, hogy másik unokája, Radziwill Leon herceg fiatalon, misztikus körülmények között halt meg hirtelen egy montecarloi szállodában.

Ma már a Blanc-családnak édes-keves köze van a montecarloi kaszinóhoz és habár jelenleg a részvények tömege megoszlik a Radziwill-család és Sir Basil Zaharoff között, azok a belső intrikák, amelyek a kaszinó alapítása óta a vezető személyiségek között napirenden voltak, ma is épen úgy ott lappanganak az egyes érdekcsoportok között — csak a külvilágnak nem szabad erről semmit tudni. Nincs a világnak egy másik intézménye, mely ennyire a denunciació, besugár, intrikák s stréberség pilléreire lenne alapozva. Egyik igazgató a másik ellen dolgozik, egyik felügyelő a másikat árulja be és egyik krupié a másikra ügyel.

Csalnak-e a montecarloi játékkaszinóban?

Nincs kétség aziránt, hogy a montecarloi kaszinóban üzőtt roulette és tronte quarante játéknál, a bank részéről csalás ki van zárva. Fantasztikus gondolkodású emberek állítják csak, hogy évtizedes gyakorlat után a krupié képes lenne, a roulette-gép cilinderének még csak a felébe is, a cilinderrel ellenkező irányban forgó elefántcsont-golyócskát dobni, nem is beszélve arról, hogy a krupié egy bizonyos meghatározott számot tudna hozni. Mégis akadnak hiszékenyek, akik ilyen fantasztikus módszerrel operáló, ugynevezett szisztéma-kereskedőknek felülnek és pénzüket rájuk bízzák gyümölcsöztesítés céljából.

Ha a rouletténél a legkisebb csalás is tör-

ténhetne a krupié részéről, úgy a montecarloi kaszinó már régen nem állana fenn. Vannak ugyan preparált roulette-gépek, az ugynevezett „bisogne-roulettek”, amelyeket Dél-Amerika sötét tripoiban használnak és ahol az asztalba belekonstruált műszerek segítségével a krupié a banknak kedvező számot tudja hozni — de ilyen roulette-gépek Montecarloban nem léteznek.

De nem is szükséges, hogy Montecarloban a rouletténél csalárd módon dolgozzanak, hiszen az évtizedeken át folytatott, szakadatlan bankadásnál a „zéró” — ami a banknak a fölénye — érezteti romboló hatását. De eltekintve ettől, az idegekből, hushól-vérből való ember, nem-e gép ellen játszik?

Montecarloban ha csalás a roulettejátéknál, a bank részéről nem is fordul elő, de viszont bizonyos visszaélések történnek, amelyek csakis a szakértő, élesszemű megfigyelő vesz észre.

Ezek a visszaélések két kategóriába oszlanak.

Az egyik: amikor kezdő, tapasztalatlan, szórakozott játékosok nvereséget, amelyeket az illető játékosok nem vesznek észre, a játékasztal alkalmazottjai tudatosan nem fizetnek ki, vagy nem figyelmeztetik a nyerőket nvereségeikre. Sőt, ha az illető rögtön nem jelentkezik a téjéért, azonnal behúzzák a bankba, vagy egy sokat mondó gesztussal, mintha a nverő tét tulajdonosa más asztalnál is játszana, félreteszik, hogy a következő forgatásnál sem a bank pénztárába vándoroljon.

A másik: amikor olyan játékosok, akik maximum vagy igen nagy tétekekkel játszanak, a kifizetésnél a fizető krupié, a chef-krupié

Meg nem hallgatott szerelem vitte Balant a bűn útjára.

A fiatal haramia romantikus szerelem és egy gavalléros leányszöktetés. Balan tegnap megint Fogaras mellett mutatkozott.

Brassóból jelentik: A brassói csendőrpáncsnokság ma értesítést kapott, hogy Balan haramiavezér rettegett alakja tegnap este a Fogaras melletti Sárkány közsömben tünt fel. A bandita dohányt és szivart vásárolt, majd betért egy kocsmába, ahol sört rendelt. Maga mellé hívott egy idősebb parasztasszonyt is, akít megkínált itallal és közben megkérdezte, hogy kik a leggazdagabb emberek a faluban. Az öregasszony gyanutlanul felelt a bandita kérdéseire, aki röviddel aztán fizetett és eltávozott. Csak távozása után jöttek rá, hogy a titokzatos érdeklődő Balan volt, mire a csendőrök és a lakosság tűzőbe vették. Átkutatták a környéket, azonban Balannak már nyomát sem találták.

Balan előéletéről az erdélyi és fővárosi sajtó megdöbbenő részleteket közöl, amelyeket a haramiának egyik volt rabtársa mesélt el. Balan az elmúlt évben Nagydisznódon egy vállalat pénztárosát ki akarta rabolni. A pénztáros védekezett. Balan rálért és lábán oly súlyosan sebesítette meg, hogy pár nappal rá sérülésébe belehalt. Balant elfogták és a nagy-szebeni fogházba szállították. A fogházban senkivel sem fért össze, mindenkivel összeve-rekedett. Senki sem akart vele egy cellában lakni. Később azonban megszökték és akkor bizalmasainak döbbenetes dolgokat mondott el magáról Balan. A bandita husz éves volt, amikor elhagyta a hólepte hegyeket és világgá indult. Gyalog jutott el Nagyváradig. Munkát keresett, de nem kapott. Visszament Szeben környékére és Nagydisznódon állapodott meg, vasmunkás lett egy ottani vállalatnál. Belé-szeretett egy leányba, de riválisa akadt: az üzem-tulajdonos fia. A nagyvárosi fiatalember minden eszközt felhasználott, hogy Balant távol-tartsa a csinos parasztleánytól. Intézkedett, hogy a munkások este 9 órakor otthonukban legyenek úgy, hogy ő este nyugodtan udvarol-hasson a leánynak. Balant ez rendkívülien fel-izgatta és bosszút esküdött az üzemtulajdonos

ellenőrzése mellett, sőt titokban leadott figyelmeltetésére, kevesebbet fizetnek ki, mint a szabályszerű nyereség.

Hogyan dolgozik a jó krupié.

A kifizetésnél való visszaélést akkor fizik, ha a nagy játékos egy számot vagy számcsoportot az összes chance-okkal maximum tétekekkel megrakott. Vagyis: egy számot megtett en plein, az összes cheval-okkal, carrék és transverzálokkal és minden más egyszerű és kombinált módon. Ebben az esetben, ha a nyerő szám kijön, a kifizetést, a szabályosság látszatának korrekt betartása mellett, úgy összeza-varják, hogy egy maximum „cheval” vagy „carré” tétet nem fizetnek ki. A nyerő játékos hirtelenében, különösen a nagy nvereség fölött való örömeiben, nem tudja ellenőrizni a villámgyorsan számoló és rutinosan kifizető krupié, de még föl se tételezi, hogy a montecarloi kaszinó nagyképű alkalmazottai ne helyesen fizessenek. Ha meggondoljuk, hogy csak egyetlen maximum chance egyetlen tétjét így elsikkasztva, a bank részéről 24.000 frankkal kevesebbet fizetnek ki a szerencsés nyerőnek, s ha ezt naponta csak kétszer megteszik, úgy ez egy évben 18 millió frank tiszta külön nyereséget jelent, úgy megértjük, hogy azt a krupié, aki ügyes módon elsinkófal egy ilyen kifizetést a bank részéről, miért részesíti a chef-krupié mosolygó, igenlő pillantásban és miért vesz ki a zsebéből rögtön egy kartonlapot és könyveli el ezt a megtakarított tétet. Ez a kartonlap azután az aligazgatók, felügyelők, igazgatók és osztályfőnökök után minden esetben René Leon vezérigazgatóig jut. A krupié fölébbvalói ilyesmire nem adnak utasítást, ellenkezőleg, de egy jó krupiének magától tudniá kell Montecarloban, mi a teendője és milyen módon tudja hatásoabban szolgálni a társaságot, melynek szolgálatában áll.

és fia ellen, akít egy izben meglesett és késével arcába vágott, hogy később felismerje. Persze menekülnie kellett és így került Constanza-ba.

— Alig pár heti Constanza tartózkodás után visszatértem Nagydisznódra — mesélte a börtönben Balan. — Napokig bujkáltam a környéken. Pénzem teljesen kifogyott. Ekkor határoztam el, hogy kifosztom a volt vállalatom pénztárát. Sötét este volt, amikor a pénztárba benyitottam. A pénztárost felhívtam, hogy nyissa ki a kasszát, de az nem engedelmeskedett, mire belé löttem, majd a kasszában lévő pénzt magamhoz vettem és elmenekültem, de röviddel utána elfogtak. Közhalmi emberek vették a csendőrséget nyomomra.

Mint érdekes epizódott mesélte még el Balan fogolytársainak, hogy menekülése közben, a brassói hegyekben, egy fiatal diákleánnyal találkozott össze. Azt hitte, hogy a leány utána kutat. Felkapta lovára, elvargalt vele és csak másnap, amikor meggyőződött arról, hogy a leány egy szegény kiránduló diáklány, aki azt sem tudta, hogy kicsoda Balan, bocsájtotta szabadon és 5000 lejt adott neki, hogy minél hamarabb hazajusson szüleihez.

Balan 23 éves, fiatal, leányos, szelíd arcu ember, akiről látásra senki sem tételezné fel, hogy milyen vakmerő és milyen elszánt.

— Egy új európai királyság. Varsóból jelentik: A varsói kormánybiztos rendkívül meglepődött, amikor szolgálja elképedve „öfelsesége I. Sándort” jelentette be neki. Egy fiatal, ékszerekkel felcicomázott cigánylegény lépett be, egy csodaszép cigány nő kíséretében és elmondotta, hogy Lengyelország 20.000 főből álló cigányvárosa királlyá választotta őt és székhelyül Soliborz-ot jelölte ki. Szavainak bizonyítására felmutatott egy irást, amelyen 20.000 cigány aláírása szerepelt. A lengyel kormány megbízottja zavarban volt, nem tudta, miképen viselkedjék, mindenesetre nagyon udvarias volt öfelségéhez. A királyi pár egy csodaszép négylovas hintón elvágatott székvarosuk, Soliborz felé.

Bűnügyi zárlat

Kaufmann Kamil vagyonára.

Az Interimár-bizottság kedden foglalkozik Olariu vezértitkár jelentésével.

(Arad, augusztus 31.) Kaufmann Kamil városi gépüzemigazgató ügye, noha abban a vizsgálat már befejeződött, még mindig nem jutott nyugvópontra. Ma, értesítők szerint, a város 400.000 lej erejéig bűnügyi zárlatot kért Kaufmann Kamil vagyonára, mivel körülbelül ennyire rug az az összeg, amivel a gépüzemigazgató a vizsgálat adatai szerint megkárosította a várost. A törvényesek a napokban fog dönteni a kérelem felett.

Olariu István városi vezértitkár kijelentette munkatársunk előtt, hogy tudomása szerint a városhoz eddig még nem érkezett be Kaufmann Kamil ama bejelentése, amelyben — mint megírtuk — elfogultsági kifogást emel a vizsgálatot vezető Olariu vezértitkár ellen. Érdekes, hogy beavatott helyen úgy tudják, hogy Kaufmann beadványa megérkezett a városházára, sőt olyan hírek is vannak forgalomban, hogy Olariu vezértitkár elkészítette már válaszáat is az ellene felhozott kifogásokra, amiket az interimár-bizottság fog letartoztatni a közel jövőben. Olariu vezértitkár egyébként ma elkészült jelentésével a Kaufmann Kamil elleni vizsgálatról és holnap benyújtja azt az interimár-bizottsághoz, amely alighanem legközelebbi ülésén, kedden foglalkozik majd ezzel a dologgal.

Letartóztatták

ifj. Stinnes Hugót.

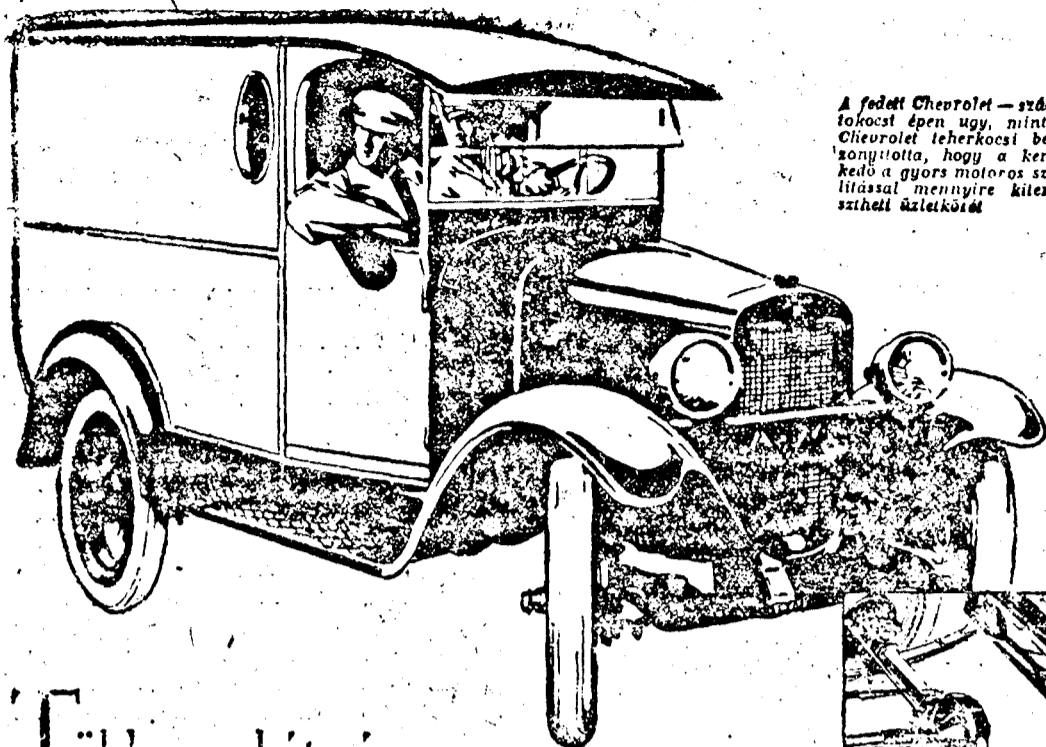
Mentik Stinnes szerepét a hadikölcsöncsalások ügyében.

Berlinből jelentik: A vizsgálóbíró tegnap kihallgatta, majd letartóztatta ifjabb Stinnes Hugót, a hasonló német iparmagnás fiát, akit — mint már jelentette az Aradi Közlöny — azzal gyanúsítanak, hogy a kincstár ellen megkísérelt csalásokat követett el, olyan módon, hogy hadikölcsönkötvényeit mint magasabbra felértékelt, régi szerzeményeket jelentette be. A német hatóságok egyre nagyobb titkolódzásokba burkolóznak a hadikölcsöncsalások ügyében és a legutoljára kiadott hivatalos jelentések erőlyesen cáfolni igyekeznek az a hírt, mintha ifjabb Stinnes Hugó is részese volna a családi afférnak. A ma kiadott hivatalos kommuniké szerint a német birodalmat egyáltalában nem érte károsodás Stinnes magántitkárának működési által. Ezzel szemben a baloldali sajtó több és több adatokat sorol fel annak bizonyítására, hogy a Stinnes-konzorcium óriási összegekkel támogatta azokat, akik a hadikölcsönhamisítást végezték. Mialatt a hatóságok cáfolgatnak, Berlinben és Hamburgban egyre újabb letartóztatásokat eszközöl a rendőrség. Ma este azután az egyik lap azt a szenzációs hírt közölte, hogy ifjabb Stinnes Hugót is letartóztatták, ami által a kötvénycsalások ügye komolyabbra fordult. Egyes verziók szerint Stinnesék egyenesen a német kormány rendelkezésére vásárolták össze a hadikölcsönkötvényeket, hogy így elejét vegyék a szeptemberben várható nagyobb lombardnak, amely érzékenyen befolyásolta volna a pénzügyi helyzetet.

Ifj Stinnes Hugó letartóztatásáról a porosz félhivatalos egyébként az esti órákban a következő kommuniké adta ki:

„A vizsgálóbíró ma délelőtt részletesen kihallgatta ifj. Stinnes Hugót a hadikölcsönkötvény ügyében. Stinnes ellen már napokkal ezelőtt megindult az előzetes eljárás és a vizsgálóbíró ma folytatta a szembesítéseket a botránypórujabb vádlottjával. Kihallgatás után a vizsgálóbíró úgy döntött, hogy letartóztatásba helyezi Stinnes, aki ellen alapos gyanu merült fel, hogy részese a családi botrányban.”

A Berliner Tageblatt értesülése szerint Stinnes szembesítették volt magántitkárával, Waldow-al. A szembesítés rendkívül izgalmas volt. Waldow azt állította, hogy Stinnes is tudott a hadikölcsön-sibolásokról, sőt több esetben maga volt a kezdeményező. A lap szerint a vizsgálat a Stinnes-konzern több más vezetője ellen is megindult.

A fedett Chevrolet — szállítókocsi épen úgy, mint a Chevrolet teherkocsi bebizonyította, hogy a kereskedő a gyors motoros szállítással mennyire kiterjesztheti üzletkörét

Több munkát végez —

kevesebb üzemköltségbe kerül

Gyors, gazdaságos szállítás a Chevrolet-kocsival előmozdítja az üzletköltségeket.

A Chevrolet-kocsi használata Önnek is lehetővé teszi, hogy nagyobb terület járjon be, több üzletet kössön — távolabbi vidékeken is. Szállításait meggyorsíthatja, még egy rendkívüli utat végezhet naponta.

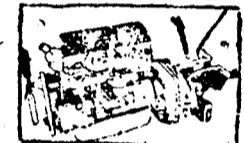
A Chevrolet kipróbált kocsi, amely ezek és ezek állandó szolgáltatásban bevált. Kezdetől fogva vezetett költségekben, építésben, — és évről évre fejlődött. A mérnökök elragadtatással beszélnek erőteljes felülvezérelt szelepes motorjáról, szilárd hátsó teng-

elyéről, számos bevált technikai újításáról. Tetszés szerinti sebességet kívánhat a Chevrolet-kocsival teljes terhelés mellett is. Jó rugózása kényelmes utazást biztosít megvédi a szállított árut a sérülésektől.

Kérje a legközelebbi Chevrolet-bizományostól, hogy a kocsival az Ön által megjelölt uton, teljes terheléssel az Ön által kívánt munkát elvégezze. Azután gondolja meg, mit jelent Önnek a Chevrolet nagyobb munkatejesítménye, alacsony üzemköltsége, megnövekedett hasznos mellet.

LEONIDA & Co. — BUKAREST
ARAD. — FRATII BODEA
Flókok és Képviseletek egész Romániában

A megerősített Chevrolet hátsó tengely mindennapi teljes terhelés tesztelhető

A Chevrolet-kocsinak erőteljes felülvezérelt szelepes motorja van.

A Chevrolet szállítókocsinak négy keréktája van.

CHEVROLET KERESKEDELMI KOCSIK

TEHERKOCISI CHASSIS 150.000 LEI

Még ma is Fedákról beszélnek a curtici-i határállomáson

A hálókocsi ellenőre visszaemlékszik a régi időkre, amikor Fedák Sári Tisza István szalonkocsijában utazott udvari vadászatra.

(Arad, augusztus 31.) Mint az Aradi Közlöny egyedül jelentette, Fedák Sári tegnap éjjel keresztülutazott Aradon. A nagy magyar művésznőnek érdekes és meglepő találkozása volt egy régi ismerősével Curticin. Amint a vonat berobogott a határállomásra, a hálókocsi kalauza leugrott a vonatról és sietve terjesztette a szenzációt: Fedák Sári Curticira érkezett. Jovic Jenő vasúti vendéglős, amint meghallotta, hogy ki van az egyik lefüggönyözött ablaku hálóiülékében, azonnal a vonatra ugrott és bekopogott Fedák Sárihoz. Jovic Jenő jogot formált ehhez a látogatáshoz, mert Zsaszát még abból az időből ismeri, amikor mint hálókocsi ellenőr utazott ugyan gyakran egy vonaton a művésznővel. Fedák Sári a legszívegyesebben fogadta a régi ismerőst és rövid beszélgetésük alatt visszaemlékezett az elmúlt szép időkre.

Fedák Sári érkezésének híre gyorsan elterjedt a curtici-i állomáson és azonnal intézkedés történt, hogy a legnagyobb udvariasággal végezzék el a művésznő bőröndjeinek revízióját. Demetriad határrendőrségi főnök személyesen adta át Fedák Sárinak az utlevelét és rendelkezést adott ki, hogy a művésznő nyugodtan és háborítatlanul folytathassa útját Bucurestig. Röviden elbeszélgetett a rendőrfőnökkel, akinek arról panaszkodott, hogy alig bírja a türelhetlen hőiséget. Demetriad

rendőrfőnök távozása után felküldött Fedák Sárinak egy szelet jégbehűtött dinnyét. Ma alkalmunk volt beszélni Jovic Jenővel a curtici-i vendéglő tulajdonosával, aki Fedák Sárit fogadta a határállomáson.

— Fedák Sári nagyságos asszonyt még abból az időből ismerem, amikor hálókocsi ellenőr voltam. Visszaemlékszem egy nagyon kedves esetre, amikor gróf Tisza István szalonkocsiját kísérttem Bécsbe, ahol udvari vadászatra volt. A kocsiban Tisza grófnak és több neves politikuson, harcegnőknél és grófnőknél kívül, ott volt Fedák Sári is. A művésznő szintén hivatalos volt az udvari vadászatra és még világosan emlékszem: gyönyörű szürke vadászkoztaim volt rajta. Az egész uton kacagó jókedv uralkodott, amelynek lelke Fedák Sári volt. A társasággal együtt utazott Radics Béla udvari cigány bandája is és muzsikaszó mellett énekelte a művésznő a szebbnél-szebb magyar nótákat. En vigyáztam arra, hogy ne zavarja az előkelő társaságot semmi és senki az ut alatt.

— Fedák Sárral azelőtt is, azután is sokszor utaztam együtt és most, amikor tizenhat esztendő elteltével benyitottam hálóiülkéjébe, ahogy megszólaltam, azonnal reáismert. De én is megismertem a művésznőt, hiszen tizenhat év alatt ugyiszólván semmit sem változott. Kedvesen, jókedvűen fogadott és

Üzletfelosztás miatt
hatóságilag engedélyezett
végeladást rendez
Grallert J. és Fia
60 év óta fennálló 4289
óra- és ékszerkereskedése.
Mélyen leszállított árak!

kijelentette, hogy nagyon boldog, mert alig lépte át a határt, máris régi, jó ismerősével találkozott. Felelevenítettük a régi emlékeinket és a művésznő csodálatos emlékezőtehetségére jellemző, hogy a legapróbb epizódok is eszébe jutottak. Érdeklődésemre, hogy miért utazott Romániába, elmondotta, hogy Amerikában Mária királynő ottartózkodása alatt megismerkedett több, a román udvarhoz tartozó családdal és miniszterrel, akik meghívták az idei nyárra egy nagyobb autókirándulásra.

Rajongó lelkesedéssel beszél Jovic Jenő curtici-i vasuti vendéglős Fedák Sárival való találkozásáról, akivel ő esztendőkkor ezelőtt intim barátságot tart fenn, mert hiszen gyakran részesülhetett abban a szerencsében, hogy annál a hálokocsinál teljesített szolgálatot, ahol a nagy magyar művésznő pihent utazásai alatt.

Irodalom és művészet

„Mozibeszli vagy „beszimozi“?

Berlinből jelentik: A beszélő film már létező és nagyon rövid idő múlva mindenütt hallható és látható lesz. Az amerikaiak már meg is találták a kifejező, új nevet a beszélő film számára. A „talking picture“-ből „talkie“ lett, éppen úgy, mint annak idején a „moving picture“-ből a „movie“. Mindkét rövidített elnevezés rendkívül kedves, van benne valami becézés és kifejezi az amerikaiak bolondulásis nagy szeretetét a film iránt.

A németek is már nagyban tanakodnak, hogy mi legyen a neve a beszélőfilmnek. A „Sprechfilm“ túlkomolyan hangzik, „Sprechie“ pedig nem a tömör német nyelvbe illő kényeztetés.

Ők csak törjék a fejüket a jófajta germán elnevezésen, bennünk az érdekel, hogy magyarul hogyan fogják hívni az újfajta mozit. A mozgóképfényképszínházakat remekül lerövidítették és még a tudományos akadémia által is elfogadtatták a „mozi“ kifejezést. Ennek az analógiájára a beszélőfényképszínháznak nem is lehet más nevet találni, mint „beszi“. Miatán azonban a „beszi“ mozog is, tehát „mozibeszli“ vagy még inkább „beszimozi“ illik rá legjobban. Bizzuk ezt rá a budapestiekre, ők az elnevezések nagymesterei, ők találták ki azt is, hogy „Mert a Berta nagy liba, sokat jár a mozi, mozi, moziba.“

* **Rátkayt hirdetik a plakátok és az egész város örömmel vette tudomásul a kitűnő művész vendég szereplését.** Szerdán és csütörtökön zsúfolt lesz a nyári aréna, a szórakozni, nevetni vágyó közönség minden bizonytalanságot elvetve a nagy színházat. Szerdán a Hivatalnok urak Róth bácsiját alakítja Rátkay, aki ebben a szerepben olyan mestert, hogy Reinhardt ebben a szerepben akarja vendég szerepeltetni. Róth bácsi egy-egy mozdulata, egy-egy szava után harsog a kacagás és a szerep olyan, hogy az egész darab halvány háttér csak mögötte. A Zebra egy teljes szezonon át volt a Fővárosi Operettszínház kasszadarabja: második szerepének ezt választotta Rátkay Márton, aki jön a Róth bácsival és bucsuzik a Zebrában, mert Budapestről csak rövid időre maradhat távol. A társulat erős próbákat tart és így minden tekintetben pompás előadás várható. Jegyek hétfőtől a színházi pénztárnál.

* **Szalay—Békefi zenetanfolyamai** Piata Avram lancu 7. II. em. Rendes tanítás e hó 5-én.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.
Erdélyben premier! Ma d. u. 5, 7 és 9 órákor. Fanamet káprázatos remekel
Főszerepben: **CORINE GRIFFITH, A SZÉPSÉGEK KIRALYNŐJE.**
„Könnyek asszonya“. Modern társadalmi színmű.
Dicső helyárak: 10, 15, 20, 25 lej. Kétfelvonásos előjáték. **Jön! Antonia, Lengyel Menyhért színműve.**

* **Zamfirné Korányi Klára** zongoratanárnő tamítását szeptember 1-től ismét megkezdte. Érdeklődni lehet: Uj Neuman-ház (Dacia mellett) I. em., délelőtt 10—12-ig, délután 2—4-ig.

* **Három szó: vasárnap, ligetben, színesnap.** Az óriási forráság alábbhagyott és minden jel arra mutat, hogy vasárnap a legnagyobb idők között reánk. Fontos, hogy az így legyen, mert Thália kiszolgált papjai ezzel az alkalommal tartják olimpiai napjukat a városligetben. Az előkészületek már teljesen befejeződtek és a kabaré színpadán Komlós Elemér zeneszerző rendezésével. Arad legkiválóbb műkedvelői szólalnak meg, míg a sport-rész Auer Jánosnak, az AMTE igazgatójának hivatottságát fogja dicsérni. A sátrakban a legelőkelőbb uriaszonyok és leányok működnek közre. A jókedv kiapadhatatlannak ígérkezik és minden társadalmi osztály megtalálhatja a maga szórakozását. Belépődíj 15 lej, gyermekeknek 10 lej.

* **Chaplin felesége újra férjhez megy.** A napokban mondják ki — mint Newyorkból jelentik — Chaplinnek választ feleségétől: Lita Greytől. Az utóbbi tárgyaláson fogják megítélni véglegesen azt a 650 ezer dollár végkielégítést, amit az egy év előtt lezajlott válóperi komédia alatt Chaplin megígért feleségének. A fiatal és nagyon szép missis Chaplin izgatottan várja a végleges szabadságot, mert ismét férjhez megy Mr. Roy Darcy-hoz, a tehetséges hollywoodi filmszínészhez. Chaplin az interjúoló újságíróknak kijelentette, hogy válópere őt már egyáltalán nem érdekli, mert állandóan olyan nagyszabású művészi tervekkel foglalkozik, hogy „kicsinyes magánügyeire“ nem is jut ideje gondolkodni.

Egy előkelő angol ur kloroformos rablása.

A rejtélyes milliomos kifosztotta Páris legszebb félvilági hölgyét. Fantasztikus bűncselekmény a párisi éjszakában.

(Páris, augusztus 31.) Páris egyik ismert multóhelyén néhány nappal ezelőtt egy igen előkelő megjelenésű ur foglalt helyet egy asztalnál s angol nyelven pezsgőt kért. Egyedül jött és unottan nézett körül a nagy teremben. Látszólag senki sem érdekelte.

Az ismeretlen ur mindenképpen figyelemreméltó egyéniség volt. Ujjain hamisítatlan briliánskövek csillogtak és briliánsok voltak frakkjogének gombjai is. Mikor az első üveg pezsgőt megitta, magához intette a pincért.

— Kérem, kérdezze meg azt a kékruhás hölgyet, hogy hajlandó-e velem egy pohár pezsgőt meginni? Persze, csak franciául tud az a hölgy?

— Igen, csak franciául. A társaságban szép Lolának szokták nevezni.

— Ugy? Nos, miután én csak angolul tudok, mondja meg neki, hogy valami élénk társalgásban nem lesz része.

A pincér távozott a megbizással s néhány perc múlva a szép Lola már ott ült az ismeretlen ur társaságában. Nézték egymást, néha mosolyogtak is egymásra, közben csendesen fogyasztották a pezsgőt.

Egy idő múlva a férfi intett a pincérnek.

— Kérem, mondja meg ennek a hölgynek, hogy nagyon jól éreztem magam a társaságban s adja át neki nevémben ezt a borítékot.

Mikor a szép Lola megtekintette a boríték tartalmát, abban egy meglepően nagy összeget talált.

Két nap múlva újból együtt ültek. A társalgás megint nagyon egyoldaluan folyt le. De egymásután ürültek ki a pezsgős üvegek és a jó hangulatban egy csók is elcsattant nagy ügyesen a férfi részéről, aki látszólag nagyon jól érezte magát a valóban nagyon szép hölgy társaságában.

Ismét szükség volt a pincérre.

— Legyen szíves — mondta neki a férfi — mondja meg ennek a hölgynek, hogy holnapután legyen ismét itt, de mert el akarom vinni egy nagyon előkelő helyre, ahol valószínűleg főuri barátaim is jelen lesznek.

azt szeretném, ha legszebb estélyi ruhájában jönne.

A pincér tolmácsolta a kívánságot. A hölgy megértően bólintott. Meglesz. Erre a férfi ismét egy nagy összeget tartalmazó borítékot nyújtott át a hölgynek, fizetett és távozott.

Két nappal később a kívánt időben igazán szép estélyi ruhában várta bőkezű lovagját a szép Lola. Magára vette összes ékszereit, amelyek többszázezer frankot értek. Beültek egy elegáns magánautóba és néhány perc múlva egy díszkrét és előkelő étterem biborkülszobájában ültek.

Mikor a vaosora véget ért, a pincérek a kötelességszerűen visszavonultak. Mintegy fél óráig lehettek egyedül a különszoba vendégei, mikor az ajtóban egyszerre megjelen a

férfi és sápadtan, szinte zavartan kérte a kabátját és a kalapját.

— Önagságát hirtelen rosszulmát fogta el — mondta — magam megyek egy orvosbarátomért.

Tíz perc múlva itt leszek az autómmal. Kérem önöket, ne zavarják önagságát, amíg vissza nem térek.

Azzal elrohant. A pincérek mély sajnálkozással vették tudomásul a dolgot és izgatottan várták az ur visszajöttét. A tíz perc elmúlt, majd még egy tíz perc, majd egy félóra, de az ur nem jött vissza. Erre úgy vélték, hogy talán mégis jobb lesz, ha megnézik, mi van önagságával, kinyitották az ajtót, majd be mentek.

A szép Lola ott feküdt a kereveten, mozdulatlanul, szájában egy kloroformos zseb kendővel, alétan.

Egy hirtelen előkerített orvos csak nagy nehezen tudta életre keltetni a szép leányt, aki mikor magához tért, körülnézett és megkérdezte a jelenlevőket, hogy hol van? Egy ideig maga elé nézett, mintegy végiggondolva, hogy mi is történt vele, majd hirtelen a nyakához kapott.

A gyöngyei, igazi drágakövei, a briliáns nyakékel mind eltűntek. Az ismeretlen milliomos, a kloroformos gazember rabolta el azokat.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított meg, de eredménytelenül. A titokzatos milliomos eltűnt a francia metropolisból a szép Lola valamennyi ékszerével.

Ellopták Matteotti gyilkosát

Cezare Rossi-t, Matteotti gyilkosát ravasz trükkkel olasz területre csalták, ahol letartóztatták.

Genf-ből jelentik: A luganói tó melletti Campione városkában, amely olasz területen fekszik, de egy keskeny szoros kivételével minden oldalról svájci terület közé van ékelve, az olasz rendőrség tegnap letartóztatta Matteotti gyilkosát, Cezare Rossit, egy hölgyvel egyetemben, aki Rossival együtt jött át svájci területéről az olasz városkába.

Rossi a Matteotti pörben — mint ismeretes — ol módon próbált védekezni, hogy különböző súlyos vádakat emelt Mussolini ellen, amiért is menekülte ki Olaszországból. Rossit most az olasz rendőrség csalta olasz területre, oly módon, hogy fiatal olasz detektívnt küldött utána Svájcba, aki azután behálózta Rossit és tegnap rávette, hogy jöjjön vele kirándulni az olasz területen levő Campanióba. Ott aztán detektívek varták rájuk, akik a látszat kedvéért a detektívnt is letartóztatták.

Szemtől-szemben lovag Terstyánszky Ödönnel,

az egyéni kardvívás magyar világbajnokával a Kelenföld—Budapest közti gyorsvonaton. — Valóságos diadalmenetben, leirhatatlan lelkesedéssel köszöntötte Budapest népe a magyar színeknek világsikerre vívóját, aki szerényen ki akart térni az ünnepeltetés elől, mert fél a ceremóniáktól.

(Az Aradi Közlöny Budapestre kiküldött munkatársától.) A 19-es villamos, amely a Keletitől a Kelenföldre visz, már a kora délelőtti órákban zsúfoltan közlekedik. A kalauz magyarázólag mondja:

— A bécsi gyors elébe mennek. Azon érkezik ma haza Terstyánszky alezredes, a világbajnok... Kelenföldön is ünneplik már...

Az egyszerű, derék pesti kalauz csaknem szalutál, amikor kiejti az „alezredes” szót és külön meg van hatva, amikor azt mondja „világbajnok.”

A kelenföldi pályaudvaron pedig nő a tömeg. Csak 12 óra 53 percre jelzi a menetrend a gyors átutazását Bécs felől, 11 után már a peron egy nyüzsgő tömeg hullámzásában él, lélekzik és tülekedik. Nagy csoportban a hivatalos fogadtatók a MAC részéről.

Végre keskeny füstösök kigyózik erősödve a távolból — és máris benn dohog a gyors. Roham. Hol az alezredes? Egy pillanatig — mert nem látják ablakban — átvillan a gondolat:

— Megszökött...

A kupékiból azonban előntegnek és kiabálják:

— Egészen elől... — és tényleg előtűnik a kivirító, érdemrendekkel ékített egyenruha. Az egyszerű külsejű világbajnok kissé kényszeredetten mosolyog, mintha átgondolná:

— Mi lesz itt még és mi lesz ez Amsterdamban képest?!...

Később viccesen mondja is:

— Hát kellett nekem ez a világbajnokság — most megérdemlem a sorsom...

A sajtó csaknem hajbakap. Melyiknek mondja az interjú első szavát a szerencsétlen interjú alány, de Terstyánszky hamarosan kijelenti:

— Formális interjút nem adok, beszélgetésem inkább...

Közben mindenki odajárul eléje a folyosón. Kezet fognak és mindenki mormog valamit. Nem hiszem, hogy szóról-szóra ki tudja hámozni, mit mond az illető, de — most már — sugárzó arccal, mosolyogva egymásután rebeget:

— Köszönöm, nagyon köszönöm...

Közben átnyújtják a MAC koszorúját:

„A magyar kard hőségének...”

A folyosón mozogni sem lehet. Előkerül az alezredes tisztiszolgája:

— Alezredes urnak alássan jelentem, hogy felgyűrttem a vonatra a poggyászer.

Terstyánszky felesége elegáns zöld utruhában rendezkedik. Ő különben még kevésbé volt szigorú a sajtóval, mint a férje. Lopva elmondott egyet-mást Londonról, a diadalmas kard átnyújtásáról Lord Rothermernek, a bécsi fogadtatásról, ahol gyönyörű díszes palackot kaptak egy borpincészettől s a győri ünnepelésről, ahol a polgármester üdvözölte őket.

Majd beszélgetés Terstyánszkyval: Elmondják, hogy félték a szökésétől. Terstyánszky kacag:

— Hát bizony gondoltam is reája. Hajón jövök — vagy repülőgépen. De különben előbb utóbb ugyis elfogtatok volna. Néhány szót beszél Amsterdamból. A rossz időt teszi szóvá, talán nem minden él nélküli jegyzi meg:

— Csak akkor süttött ki, amikor megérkezett a feleségem...

aki nagyon-nagyon kedves, közvetlen ur-asszony, a győri csokorból ép most ad egy-egy szálát a sajtónak, nem lehetetlen: kárpótlás az elmaradt interjúért...

A vonat pedig már közelg a Kelethez. Terstyánszky arcáról most már egy pillanatra sem olvad le a mindenbe beletörődő szelid mosoly. Messziről feketélik a pályaudvar. Zökkenés — már bent is vagyunk. Az első sorokban csupa egyenruha. A mellettek érdemrendek tarka szériája. Zenekar, Rákóczy-induló.

A tömeg egy torokból harsogja: Éljen! Mintha Terstyánszky a másik oldalon akarna leszállni. Szökési kísérlet. Máris utána szólnak:

— Ödön, a tábornok ur...

Sipos Árpád tábornok megöleli — megcsókolja. Ez is, az is nekiszalad Terstyánszky kezének. Egy kisleány virágot szór feléje. A rendőrség végre akcióba lép. Uttörés. Ki az előcsarnokba. Sipos beszél, mint a Ludovika Akadémia parancsnoka, majd Rakovszky Iván v. miniszter a Vitézi Szék delegátusa, a Magyar Vívószövetség elnöke, Demény Károly ny. államtitkár, Budapest székesfőváros kiküldöttje, az OTT társelnöke, végül Kelemen Aurel a MAC nevében köszöntik, üdvözlök Terstyánszkyt.

Utána kivonulás a Baross-terre. A tömeg a vállára emeli Terstyánszkyt. A felvevő gép forog, a fényképezők kattogtatnak, a tömeg éljenez, újabb mars, virágos autó, sorfal, szakadatlan éljenzés...

Lépésben haladnak az autók... Egy autó, tíz autó, husz autó... nem is lehet számolni... A nép a szörnyű nap hevében is kitart. Mindenképen meleg a fogadtatás. Terstyánszky finom figurája oly egyszerűen fest a nagy Mercedes mélyén. Folyton szalutál...

A háttam mögött két pesti fiu süttöggja:

— Nézzed, a jobb kezét, amivel a világbajnokságot megszerezte, most milyen engedelmesen cövekeli a csákója mellé...

Békepaktum vagy csatahajó-építés?

Amerika előbb csatahajókról tárgyal, csak azután ratifikálja a Kellogg-paktumot. — Románia és Bulgária is csatlakozott a paktumhoz.

Londonból jelentik: A Dublinban tartózkodó Kellogg tiszteletére tegnap diszvacsorát adott a város, amelyen Kellogg — egy pohárköszöntőre válaszolva — a következőket mondotta:

— Eddig katonai véd- és dacszövetségek voltak döntő hatásuk a nemzetek közötti csoportosulásokra. A párisi szerződés az első alkalom, hogy nagy nemzetek és nagy politikusok nevei olyan okmány alá kerültek, amelyek gátat vetnek a háború veszedelmének. Ez az okmány mély erkölcsi hatást fog gyakorolni az egész világra. Tudom, — mondotta — még vannak állampolgárok, akik akarják a háborút, de ha a népek azt akarják, hogy béke legyen a földön, akkor az el is fog következni.

Kijelentette ezután, hogy nagy örömmel tölti el az a tény, hogy egyre több állam csat-

lakozik a békepaktumhoz.

— Ép most kaptam értesítést arról, — mondotta beszéde során — hogy Jugoszlávia, Románia és Bulgária is csatlakoztak a mozgalmhoz. Hiszem és remélem, hogy a föld majdnem valamennyi nemzete csatlakozni fog a paktumhoz.

Newyorkból jelentik: Coolidge elhatározta, hogy a flottaépítési javaslatot követlenül a Kellogg-paktum ratifikálása előtt terjeszti a szerentus elé. A londoni lapok élénken kommentálják Coolidge elhatározását. Ugylátszik, — írják a lapok — hogy Amerika azon az állásponton van, hogy elsősorban csatahajókra van szüksége és csak azután háboruellenes paktum. Attól félnek, hogy ha ratifikálnák a paktumot, úgy könnyen megtörténhetik, hogy a parlamentben leszavazzák a flottaépítési javaslatot.

Egy karrier története.

Nagyvárad—London—Arad—India. — Egy roszszul sikerült aradi házspekuláció után szigettulajdonos lett Indiában Heller Márton, aki dáriusi vagyont erdélyi rokonaira hagyta.

(Arad, augusztus 31.) Rövid távirati hír jelentette, hogy Heller Márton nagyváradai származású és Aradon is jól ismert dúsgazdag nyugatindiai ültetvényes, aki az egyik nyugatindiai szigeten mérhetelen vagyont szerzett, a napokban egy előkelő londoni szanatóriumban meghalt. Heller Márton kalandokban és eseményekben gazdag élete felül minden írói fantáziát. Heller Márton még egészen fiatalember volt, amikor egyik bátyjával hozszu viszontagságok után Angliába került. A tehetséges és sokoldalú fiatalember hamar elsajátította az angol nyelvet és mivel időközben megszerezte az angol állampolgárságot is, besorozták katonának és levitték a bur harctérre. A háborúnak hamarosan vége lett és Heller Márton is leszerelt. Abban az időben Anglia hittérítőkkel árasztotta el Amerikát és csakhamar Heller Márton is, mint hittérítő hajózott Amerika felé. Évekig élt a vadem-

berék között, amíg ugylátszik meguntta ezt a pályát és visszatért Londonba. Itt megnősült és szorgalmas munkával szép vagyona tett szert. A házassága azonban nem volt szerencsés. A felesége meghalt és Heller Márton hazament Nagyváradra.

Nagyváradon az akkor már nagyon tekintélyes vagyonának egy csekély részéből testvéreivel együtt hatalmas üvegkereskedést alapított „Heller Testvérek” címen. Heller Márton azonban nem elégitette ki ez az üzlet és nagyobbstíű vállalkozásba kezdett. Kenéz-Kurländer Edével igen sok aradi bérpalotát vásárolt össze spekulációs célra. De jött az 1912—13. évi krízis és a házak ára egyre zuhant. Heller is elvesztette az egész vagyonát és miután mindent likvidált, elhatározta, hogy visszamegy Angliába és megpróbál magának új egzisztenciát teremteni. Így jutott el Tovago indiai szigetre, ahol szorgalmas munkával hosszú éveken át horribilis vagyont szerzett, úgy, hogy a háború után ugyszólván az egész szigetet megvásárolta. Heller roppant nagy vagyonát Erdélyben élő rokonai öröklék, akik már meg is tették a szükséges lépéseket a mesés örökség átvételére.

MARSPARTI **APOLLO**
8-kor 5, 7 és 1/10-ór

Ma, szombaton:
Premier! **Premier!**
A sport és szerelem filmje:
Férfianyeregben
az alagi nagy Derby lefutása.
VEREBES ERNŐ és ANGELO FERRARI
KÜZDELME.
Ezt megelőzi:
a legújabb UFA HETI RIPORT.

APOLLO
Holnap, vasárnap d. e. **Nagy Matiné**
12 órák
Elsőrangú műsorral. Ezt megelőzi:
RUDAS BANDI
közkezdvelt tánckomikus fellepte
az **APOLLO** mozgóban.

URANIA.
Premier! **Premier!**
Ma, szombaton: 5, 7 és 1/10 órák
BENZINŐRÜLET
Sláger vigjáték.
A főszerepben:
REGINALD DENNY.

Elfojtottam magamban egy mosolyt:
— Terstyánszky — balkezes...

Salgó Pál.

H I R E K.

Három embert

ölt meg egy elvetemült asszony

Az urát, apósát és egy rokonát tette el láb alól, hogy a vagyont örökölje.

Budapestről táviratozzák: Uri községben borzalmas háromszoros gyilkosság történt. Az elmúlt héten a községben özvegy Solti Annánál látogatóban volt a táplósi özvegy bíróné: Bugyi Jánosné. Egyszerre Solti né si-
koltozva kirohant az uccára, segítségért kiáltott és az előrohant szomszédok látták, hogy özvegy Bugyiné holtan csúng a mestergerendán. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Bugyinét hurokkal megfojtották és azután akasztották fel. A vizsgálat kiderítette, hogy Bugyi bíró vagyont rokonaira: Soltinéra és annak gyermekeire hagyta azzal a kikötéssel, hogy özvegy haláláig a haszonélvezet Bugyinét illeti. A csendőrség letartóztatta Soltinét és tizenhat éves fiát.

A cellában egy csendőr bujt el és kihallgatta, amint Soltiné kioktatja fiát, hogy mit kell vallania. Elmondta fiának a gyilkosság részleteit és két régebben elkövetett gyilkosságról is megdöbbentő vallomást tett. A csendőr előlépett peitekhelyéről, mire az asszony mindent beismert.

Előadta, hogy két évvel ezelőtt ittasan hazaérkező férjét megfojtotta, azután a hullát a lovak közé hurcolta az istállóba, amelyek összetiporták. Azt hitték, hogy a szerencsétlen ember baleset áldozata lett. Három évvel ezelőtt megfojtotta apósát, aki vele utazott egy kocsin. A holttesten többször keresztülhajtotta a megterhelt kocsi. Később három régi haragosának házaát és gabonáját felgyújtotta. Az elvetemült asszonyt és fiát a pestvidéki ügyészség fogházába szállították.

— Vasárnap temetik a tragikus halált halt Cantacuzino herceget. Bucurestiből jelentik: A tragikus halált halt Cantacuzino herceg temetése vasárnap lesz. A kormány nevében Anghelescu közoktatásügyi miniszter jelenik meg a temetésen, a nemzeti-párt részéről pedig Maniu és Michalea. Az igazságügyminiszter megbízásából Popescu államtitkár bucsuztatja az elhunyt herceget.

— Seypel kancellár a Népszövetség ülésén. Bécsből jelentik: Seypel kancellár ma este Genfbe utazott. Hírek szerint Seypel a múlt évi általános jelentés vitájával kapcsolatban nagy beszédet fog tartani.

— Jövő szordán lesznek a pót- és javítóvizsgák. Bucurestiből jelentik: A középiskolai pót- és javítóvizsgák dátumát szeptember ötödikében állapította meg a közoktatásügyi minisztérium. Ezen a napon az egész országban tartják ezeket a vizsgákat.

— Nincs titkos szándéka az angol-francia egyezménynek. Londonból jelentik: Cushman nyilatkozott az angol-francia tengerészeti egyezményről, amelyről kijelentette, hogy az nem is egyezmény. Szó sincsen benne a hadihajók számáról és tonnatartalmáról. A szerződést előkészítő leszerelési bizottság következő ülészaka elé fogják terjeszteni ezt az angol-francia okmányt, amely csupán öt rövid technikai pontot és semmi titkos cikket nem tartalmaz.

— Chamberlain a Panama-csatornán keres győgyulást. Londonból jelentik: Chamberlain angol külügyminiszter ma délután a liverpooli kikötőben hajóra szállott, hogy megkezdje tengeri üdülését. A külügyminiszter annyira gyenge, hogy fiordágyon vitték fel a hajóra, amely a Panama-csatornán utaztatja Chamberlaint. Félhivatalosan egyébként megerősítik azt a hírt, hogy Chamberlain valamelyik spanyol kikötőben találkozni fog Primo de Riverával.

„Felicia“

megnyílik szeptember 1-én
eredeti párlal és bécsi modellekkel.
Hölgyközönség nb. párfogatását kéri!

Lassner Margit, Str. Eminescu (Deák F.u.) 29.

— Themes városi tanciskolájában kezdőknek szept. 6-án kolon kezdődik.

— Repülőgéppel való kísérlet Iasiban. Sendreanu repülő-főhadnagy tegnap Iasiban felszállt gépével. Kétszáz méter magasságból a gép lezuhant. A főhadnagy súlyosan megsebesült, a repülőgép teljesen összetört.

Maroella Albani, A fekete ruhás hölgy

— Georgescu prefektus csak rendes időben fogad. Georgescu János megyei prefektus felkéri a közönséget, hogy ügyes-bajos dolgaikkal lehetőleg déli 11—1 óra között keressék fel, mert a választások idején felhalmozódott rengeteg adminisztrációs munka miatt kizárólag csak ebben az időben fogadhat és senkivel sem tehet kivételt.

Melyik az igazi Feketeruhás hölgy?

— Szembesítik a petróleumpanama letartóztatott vádlottjait. A dambovítai milliárdos petróleumpanama ügyében ma széleskörű nap volt. Enescu vizsgálóbíró ma többeket kihallgatott és délután Prahovamegyébe utazott ki, ahonnan holnap reggel tér vissza és holnap délelőtt szembesíti egymással a petróleumpanama letartóztatásban lévő szereplőit. A szembesítések folytán újabb tanúk kihallgatása, nemkülönben pedig újabb letartóztatások is várhatók.

Nézzük meg: A fekete ruhás hölgy

— A vizsgától való félelmében lett öngyilkos a miskolci ügyész fia. Miskolcra jelentik: Megirtuk, hogy Penyegey-Manczur Lajos, a miskolci főügyész jogász fia csütörtökön revolverrel mellbellette magát és nyomban meghalt. Mint a vizsgálat megállapította, a fiatal ember a közelgő fél-évi vizsgától való félelmében követte el végzetes tettet.

A fekete ruhás hölgy

— Exhumálnak két török holttestet az aradi temetőben. Érdekes exhumálás fog lefolyni az aradi felső temetőben. Ma ugyanis Aradra érkezett Zildnic Mehmed szarajevói ügyvéd, előadta a városnázán, hogy két Aradon elhunyt boszniai törökök holttestét exhumálni akarja, hogy azután hazaszállíthassa Boszniába. A két török, akiknek neve: Mutelovic Behzed és Sumbul Ovdo, mint internált élt Aradon a várban és mindkettő kiütéses tifuszban halt meg 1915-ben. Mutelovic 23 éves korában halt meg, Sumbul pedig 35 éves korában. Dr. Zildnic az elhunytak hozzátartozói és barátai kérésére vállalta magára ezt a missziót és a mai nap során beszerelte az exhumáláshoz szükséges engedélyeket, úgy, hogy holnap már valószínűleg haza is szállítja a két holttestet.

— Negyedmillió lejt sikkasztottak az egyik bucaresti-i adóhivatalban. Bucurestiből jelentik: Az ügyészség vizsgálatot indított a bucaresti-i tízes számú adóhivatal ellen és ennek alapján elrendelte Popescu Nicolae tisztviselő letartóztatását. A hivatalnak 245.000 lejt sikkasztott el, még pedig olyan módon, hogy a befizetési nyugtákat meghamisította.

— Iskolai beiratkozások az elemi iskolákban. Az aradvárosi és aradmegyei összes állami és nem állami elemi iskolákban a tan- és óvőkötelesek beiratkozása folyó évi szeptember hó 1—10-ig eszközöltetnek és pedig a vasár- és ünneppnapok kivételével minden nap délelőtt 8—12-ig, délután 2—4-ig. Az aradi tankötelesek azon elemi iskolákba kötelesek beiratkozni, amely iskolai körzethez a gyermek lakóhelye tartozik. Olariu s. k. kőr. tanfelügyelő.

— Szabadonbocsájtott tolvaj-gyanus fiatal emberek. Megirtuk, hogy lopás gyanúja miatt a rendőrség tegnap őrizetbe vette Altacher László, Laskay György és Laskay Sándor aradi fiatalembereket. Altachert és Laskay Györgyöt ma délelőtt szabadon engedték és ellenük az eljárást megszüntették, míg Laskay Sándor ügyét az ügyészségre tették át.

— Fodor elemi iskolában beiratás szept. 1—9-ig. Előkészít 5—6 éves gyermekeket is ovoda helyett. Str. Gh. Popa (Ferdinánd) 3.

— 1000 új művészlemez érkezett Kerpelhez.

— Eredeti Hawaii-tánc az Ujságíróklubban. Ma, szombaton este mutatkozik be a Hawaii-trió az Ujságíróklubban. A Kelet minden misztikumát magában rejtő táncművészetnek feltétlenül hivatott interpretátója Sebastian Bruquill, aki két társával már évek óta járja a nagyobb európai metropolisokat. Aradon ez lesz az első alkalom, hogy modern táncokat a maga eredetiségében láthat a közönség. San Juan, a trió második erőssége, kitűnő művelője a banju hangszernek. Ezenkívül Miss Milisa is fellép. A trió tagjai eredeti hawaii kosztümben, hamisíthatatlan néger táncokat fognak járni. Az attrakciót óriási érdeklődés előzi meg. A mai bemutató azonban kizárólag a klub tagjainak és az általuk előírás szerint bevezetett vendégeknek szól.

— Halálos játék a bikával. Tragikus szerencsétlenség történt tegnap Vinesti, aradmegyei községben. Vuitta Tódor 29 éves gazdalegény szénát ment forgatni a mezőre. A község határában tehéncorda jött vele szembe, amelynek élén nyugodt méltósággal haladt a községi urbéresek bikája. Vuitta évelődni kezdett a bikával és a nála lévő vasvillával néhányszor az állat felé sujtott. A bika egy darabig tűrte a nem is annyira kedvelés helyzetet, míg aztán egy erősebb ütésre megvadult, szarvára kapta a gazdalegényt, akit mintegy husz méternyire előlított a szántóföldek közé. A szerencsétlen legény kezét-lábát törte és súlyos agyrázkódást szenvedett, úgy, hogy holtan terült el. A szerencsétlenség ügyében bevezették a vizsgálatot.

— Elmaradt a „Hidroski“ bemutatója. A Hidroski mai napra tervezett bemutatóját el kellett halasztani a kedvezőtlen időjárás miatt. A bemutató valószínűleg holnap fog megtörténni.

— Jól végződik a visegrádi szerelmi tragédia. Budapestről táviratozzák: Jelentették, hogy a visegrádi erdőben kettős szerelmi dráma történt. Vajda Jenő műgyemeli hallgató elvágta egy borotvával Mareska Helén francia nyelvtanár nő ütereit, azután saját nyakát vágta keresztül. A leány eszméletlen testét tegnap megtalálták és a fiúról azt hitték, hogy a Dunában pusztult el. Vajda Jenőt ma élve, lerongyolódva megtalálták a Duna partján. A leány állapota szintén javulóban van.

— Rejtély marad a solymári autókatasztrófa. Budapestről táviratozzák: A solymári tragikus autókatasztrófa részletei még ma sem állanak világosan a nyomozó hatóságok előtt. Az új Szentjános kórházban fekvő Ladányi László főszolgabíró, aki lábtörést szenvedett a katasztrófánál, kijelentette, hogy az utasok egyike sem volt ittas állapotban. Valószínűnek tartja, hogy az autó egy gödörbe futott és a nagy zökkenéstől estek ki az utasok belőle. Sem a helyszíni szemle, sem a szakértői vélemény még nem tisztázta a katasztrófa tulajdonképeni okát.

— Kétfélszáz harcos harcoltak ki a Tiszából. Hódmezővásárhelyről jelentik: A Tiszából tegnap egy két métermélységű harcslak fogtak ki. A hatalmas állat egy-egy bajsza olyan volt, mint egy karikásostor.

— Játékkártyát akartak becsempészni Romániába. Constantából jelentik: A hatóság a Stettin német hajón harminc láda játékkártyát foglalt le, amelyet Romániába akartak becsempészni. A hajó kapitányát a vánhatóságok két és fél millió lej bírsággal sújtották.

— Templomi ülések bérbeadása. Az aradi neológ zsidó templomban a templomülések bérbeadása szeptember 2-ikán kezdődik. A régi bérnök előjogát szeptember 7-ig tartjuk fenn. A nyári színházi pótlóházi ülések bérbeadása szeptember 5-én kezdődik. Itt a bérleti előjog szeptember 10-ig bezárólag érvényesíthető. Folyó hó 2-ikától kezdve a nagytemplomi üléstulajdonosok is átvehetik jegyeiket a karbantartási díjak kifizetése ellenében. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy imaszék-jegyet az istentiszteletkor hozza magával, mert a jegyet a belépésnél mindenkinek okvetlenül fel kell mutatnia. Az előjáróság.

— Hegedűt, csellót vesz lárában Kornei.

— H. Sziklay Géza táncosnő (Str. Cerce-tasilor, volt Szt. Pál-ucca 7.) tánciskoláját szeptember 2-án haladók és 3-4. létfőn kezdők részére megkezdte. Bővebb felvilágosítás és beiratkozás ugyanott.

— Az aradi iparostanócleányiskolában az 1928—29. tanévre a beiratás f. é. szeptember 1-től 5-ig tart. A beiratások kezdődnek d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig. A beiratásokhoz feltétlenül szükséges az utolsó iskolaévről szóló bizonyítvány, v. carnet de control és 250 lej. Felmentést igénylők külön még 50 lejt fizetnek. Az igazgatóság.

— Mütter Müller József zenetanár Piata Avram Iancu 21. tanít zongorát, gordonkát, esetleg hegedűt is.

— Dr. Ungár Imre hegedű- és brácsatanítását megkezdte, délelőtt: Bohus-palota, délután: Bucur (Eötvös) ucca 19. Bejárat Erzsébet-körut.

— Sámson Jakab uri szabó (uj Neumann-ház) öszi szövetkülönlegességei beérkeztek.

— A kat. gimnázium alsó tagozatán (I—IV. oszt.) a román nyelvből javítóvizsgálatra bukkolt tanulóinak vizsgái szept. 3-án, hétfőn reggel 8 órakor kezdődnek. Ugy ezek, mint a többi vizsgázók kimerítő utmutatást az intézetben nyernek. Igazgatóság.

— Salgó Búske zongoratanárnő a tanítást újból megkezdte. Str. Consistoriului 3., II. em.

— Zsidó liceum és felsőkereskedelmi iskola Timisoara. A beiratások szept. 2. és 3-án tartatnak. A javítóvizsgák szept. 10-én reggel 8 órakor kezdődnek. A felvételi vizsga az V-ik osztályba, valamint a III-ik osztályosok vizsgája, akik a kereskedelmibe akarnak belépni, szept. 20-án lesz. A VII-ik osztályosok vizsgája a VIII-ik osztályról szept. 18—21-ig lesz megtartva.

— Az aradi zsidó elemi fiúiskola I—V. osztályába és a leányiskola I—IV. osztályába a beiratások f. hó 2., 3., 4., 5. és 6-án d. e. 9—1-ig iskolánk dísztermében lesznek megtartva. Az igazgatóság.

— Az asszony, aki meztelenül táncol. Magyar nő Berlin: Chaplin. Egy színésznő, akinek a mamáját bojkottálták a színészek. Gyilkolt-e Varsányi Irén? Tizenkét énekes mesekölteményt írt egy híres színész Anita Berber emlékére Budapestről. Tessék felhagyni a fogókúrával, mert a molettség visszanyeri régi uralmát. A sztárok új kártyajátékot találtak ki, amelyben a legdiszkrétebb ruhadarabokat nyerik el egymástól. Ezek a Színházi Élet e heti számának főbb szenzációi. Három darabmellékleten, nyolcoldalas kottafüzeten kívül gyönyörű mélynyomású képeket és zenéjét olvasni való ad az új szám, amelynek ára 40 lej, negyedével előfizetési díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körut 29. szám.

— RÁDIÓ-MŰSOR. Szombat, szeptember 1. Wien—Graz: (Romániai idő.) 21.15. Operettelőadás. Berlin: 23.30. Táncczene. Boroszló: 23.30. Táncczene. Frankfurt a. M.: 17.35. Szórakoztató zene. Leipzig: 21. Operaelőadás. Milano: 24. Szórakoztató zene. München: 21.35. Hangverseny. Nápoly: 21.50. Könyvü zene. Pozsony: 23.25. Zenekari hangverseny. Prága: 23.25. Hangverseny. Zágráb: 21.35. Horvát zene. Budapest: 10.30., 13. és 16. Hírek, közgazdaság: 20.45. Operettelőadás. 23.15. Cigányzene.

SPORT

O Norelius Márta világrekordja. Bécsből táviratozzák: A nemzetközi uszóversenyen a háromszáz méteres gyorsuszásban Marta Norelius ellenfél nélkül világrekordot teremtett. 4 perc és 08.3 mp. alatt. A száz méteres gyorsuszásban Arne Borg egy perc 00.2 alatt verte Kojacot.

O Bíróküldés. Az aradi bírók bizottsága a vasárnapi mérkőzések vezetésére a következő bírókat delegálta: Gloria-CFR-pálya délelőtt 3 óra 15 perckor Olimpia ifj.—ATE ifj. bajnoki, vezeti: Loc. Theodorescu George. Délelőtt 10 órakor Tricolor II.—Gloria-CFR kombinált barátságos mérkőzés, vezeti: Manea Demeter. Délután 3 órakor Olimpia—SGA I. osztályu bajnoki mérkőzés, vezeti: Huszti Ferenc; határbírók: Balajthy Stefán és Behm Károly. Délután 5 órakor Tricolor—Gloria-CFR I. osztályu bajnoki mérkőzés, vezeti: Matuz Andrei; határbírók: Csenka Gábor és Traicom Pavel. — AAC-pálya. Délelőtt fél 9 órakor Gloria-CFR ifj.—Hakoah ifj. bajnoki, vezeti: Balajthy Stefán. Délután fél 2 órakor AMEFA—CCA II. szövetségi díjmérkőzés, vezeti: Kalmár Tibor. Délután fél 4 órakor Fortuna—Hakoah II. osztályu bajnoki, vezeti: Szabolcsi Joan. Délután 5 óra és 15 perckor AMEFA—CAA I. osztályu bajnoki, vezeti: Burdán Nicolae; határbírók: Darázs Stefán és Kalmár Tibor. — Unirea-pálya. Délután 2

Premier Matiné Vasárnap délelőtt 10-12-kor Pávakirálynő álma.

Nagy revüfilm HARRY HALM-al

Az Erzsébet slágermozgóban 10, 15 lejes helyárak.

órákor CAA ifj.—Unirea ifj. bajnoki, vezeti: Lengyel Károly. Délután fél 6 órákor Intelegerea—Unirea II. osztályu bajnoki, vezeti: Pálkás Ludovic. — Intelegerea-pálya. Délelőtt fél 10 órákor AMEFA ifj.—Intelegerea ifj.

bajnoki, vezeti: Fock Adalbert. — Banatul-pálya. (Sannicolau mic.) Délután 5 órákor Vulturul—Banatul II. osztályu bajnoki mérkőzés, vezeti: Juhász Zoltán. Timisoarai körmérkőzéseket vezeti: Vatiaru Titusz.

Egy magyar bárónő oceánrepülésre készül.

Báró Schönberger Alice magyar pilótanő vakmerő vállalkozása. — Németországból Amerikába és onnan Kinába repül egy vakmerő társnője kíséretében. — A kínai kormány kiképző-pilótának szerződtette.

(Berlin, augusztus 31.) Báró Schönberger, a pápai hetes honvédhuszárok délceg ezredese, de nagyot csodálkozna, ha ma látná a leányát. De talán még jobban csodálkozna, Ferenc József tábornaszernagya, az öregebbik Schönberger báró, ha szembetalálkozna az unokájával. Bár ez a találkozás, még ha életben is volnának a német nevű magyar katonacsalád férifitagjai, nem nagyon könnyen folyhatna le. A leány, azaz unoka, kevés időt tölt a földön. Báró Schönberger Kranefeld Alice tudniillik Németország egyik legkiválóbb pilótája. Szándékosan írjuk: pilótája, mert a fiatal bárónő, nemcsak a női repülők sorában tölti be az első helyek egyikét, hanem férfi kollégái között is az élén halad.

A két vakmerő pilótanő.

Ezt tudtuk eddig is, de csak most jutottunk két másik egyformán érdekes hírek tudomására. Schönberger bárónő legközelebb Schulless kisasszonynak, egy másik fiatal pilótahölgynek társaságában kelet-nyugati irányban elindul az óceánon át, vagyis megkísérli azt ami, eddig csak a Bréma pilótáinak sikerült, monstop repülésben eljutni Európából Amerikába. Az előkészületek már befejezéshez közelednek, a két hölgy nem Németországból, hanem egy külföldi kikötővárosból fog veszedelmes útjára startolni, de a start helyét még egyelőre titokban tartják.

A másik hír, amelynek valóságáról egy hosszú beszélgetés során győződünk meg, az, hogy a merész női pilóta, a repülő bárónő, a kinek szenzációsan bátor repülései már évek óta a legnagyobb feltűnést keltik: magyar származású.

Magyar származású? Nem, ez helytelen kifejezés. A bárónő igazítja helyre a berlini Westend penzióban — magyarul:

— Magyar vagyok és magyar maradok! Tökéletesen beszél anyanyelvén, bár a sokéves külföldi tartózkodás némi idegen accentust ad szavainak.

Kína pilótanője.

Az amerikai utat egy másik vállalkozás teszi aktuálissá. Kiteríti elének a tegnapi megkötött szerződést, amelynek egyik oldalán német, a másik oldalon pedig kínai nyelven írt szöveg pecsételi meg Schönberger-Kranefeld bárónő megállapodását a kínai kormánnyal.

A szerződést Németország pekingi követe láttamozta és a tartalma, hogy Schönberger bárónőt a kínai kormány egyelőre egy esztendőre szerződteti havi ezer dollár fizetéssel. A pilótahölgy feladata a repülés népszerűsítése és fiatal pilóták kiképzése lesz messze Ázsiában. Az oda és visszautazás költségeit a megállapodás értelmében a kínai kormány viseli. A legendásan merész repülőnő nem a vonatot és nem a hajót választja utazási eszközül, hanem a repülőgépet, a mellyel már tíz esztendeje elválaszthatatlannul összeforrt. Egy kis kerülővel, Newyorkon keresztül akar eljutni Pekingbe.

Szöke, nőies, lágymozgású asszony a pilótahölgy. Nem, igazán nem lehetne benne a coping the loop egyik legkiválóbb mester-nőjét, egy európa-amerikai repülés merész vállalkozóját sejtteni.

— Miért, — hát minden nőnek, aki valamit tud és valamit elér, férfiasnak szögletesnek, vastaglábunak és nagycipősnek kell lennie? — kérdi a bárónő. — Nekem ép az ellen-

kező a véleményem. Értünk el mindent, amit a férfiak el tudnak érni, de maradjunk meg asszonyoknak.

És azt hiszi, hogy egy nő képes ennek a hatalmas feladatnak teljesítésére?

Műrepülő és légi kurír.

— Ó, hogyne hinném. Amikor most tíz év előtt tizenhétéves koromban arra vállalkoztam, hogy Kunstliegerin, majd légi kurír legyek, ugyanilyen hihetetlennek, ugyanilyen elképzelhetetlennek tartották. De elértem a céloimat és el fogom érni most is. Akit egyszer már halottnak híreszteltek, az soká fog élni. Még akkor is, ha neki vág az óceánnak.

Igen, ez a halálhír nemrégiben az egész német sajtót bejárta: Amanulla király németországi tartózkodása idején Schönberger bárónő merészebbnél-merészebb mutatványokkal ragadtatta el az egzotikus fejedelmet, de a lipcsei repülőterem lezuhant és koponyacsonttörést, vesezudást, kar- és lábtörést szenvedett. Három hónapig feküdt eszméletlenül és amikor az egyik kórházból a másikba szállították, elterjedt tragikus halálának híre. De a bárónő felgyógyult és a „halott“ újra repülni kezdett.

Kislánykorától kezdve a párisi Sacré Coeurben nevelték a magyar bárókisasszonyt és a kolostoriskola növendékét egy romantikus szerelmi regény hódította meg a repülésnek. De...

Anyja és leány harca a császár előtt.

Mikor az anyámtól háromezer márkát kértem azzal, hogy le akarom tenni a repülővizsgát, megpofozott. Elszöktem hazulról a saját erőmből váltottam valóra elhatározásomat. A vizsga után egy kérényt nyújtottam be a német császárhoz, hogy állítsanak be a repülőszolgálatba, mint katonai kurirt. Az engedélyt meg is kaptam, de az anyám, aki értesült a történetekről, egy másik kéréssel elérte azt, hogy a már megadott engedélyt visszavonták. Erre én nagyon szemtelen levelet írtam. Azt írtam körülbelül, hogy vajjon kibe bízzék az ember, ha már a porosz király szavának sem híhet. A főudvarmesteri hivatal válaszolt nagyon kedvesen valami illyesfélét, hogy kislányokkal szemben, akik eltagadják korukat — három évvel mondtam magam idősebbnek — a császár sem tarthatja meg a szavát.

— Pár hónappal később mégis állami szolgálatba léptem, ha nem is kurir minőségben. A háboru után mesteremet Fokkert, Hollandiába követtem és a gyár szolgálatában végeztem repülőmutatványokat. Az oceánrepülés tervét már jórégen készíttem elő és nemcsak én bízom magamban, hanem azok is, a kik ehhez a vállalkozáshoz szükséges nagy tőkét rendelkezésemre bocsátják. Legszívesebben egyedül tenném meg az utat, de miután az idegeim nincsenek rendben, utitársnőt is viszek magammal. Tényleg ezek az idegek meg voltak viselve a mult esztendőök során. Nemcsak ő maga volt több ízben a legváltásosabb helyzetben, hanem férje báró Kranefeld néhány esztendővel ezelőtt felesége szemeláttára zuhant le Konstantinápolyban repülőgéppel és szörnyethalt.

A haszonélves bárónő eddig még mindig végrehajtotta elhatározásait. Ha most is megteszi, pár hét, vagy pár nap múlva a pápai huszárok ezredesének leánya elindul repülőgépen Pekingbe — Newyorkon keresztül.

Ráskay László

AUTÓ

Az autó kerékei alatt.

Az éretlen soffőrök. — Mi az a pszihotechnikai kurzus? — A szülő szenvedély. Falun gyűlölnek az autót. — Gyalogolók flegmája.

(Arad, augusztus 31.) Az aradi államrendőrség közlekedési ügyosztályának főnöke, Hara Tódor komiszár nagyszabású autószerelővel dolgozik, amellyel azt akarta elérni, hogy megszűnjének azok a rendellenességek és gázolások, amik napról-napra tapasztalhatók mostanában Aradon és végre bizonyos harmónia teremtsék a város közlekedésügyében. A szabályrendelet tervezete most van készülében és végleges megszövegezése csak a külföldi tapasztalatok, újítások és hasonló szabályrendeletek áttanulmányozása után történik meg, de az abban eddig tervbevetett intézkedések is azt mutatják, hogy ezzel a szabályrendelettel sok visszasságot meg lehet majd szüntetni. Az új rendelet először is érvényt akar szerezni az régi rendelkezéseknek, melyeket ma már ugyszólván senki, vagy csak kevesen tartanak be. Ilyen az uccákon való hajtás sebessége, amelyről különben rovatunk más helyén is szólunk, a fordulók vételeinek szabályozása. Van azonban újítás is. Tervbevették a „szórakozott” járókelők megrendszabályozását. Így aztán majd Aradról is eltűnik a kocsiút közepén újságot olvasó, bandukoló, Negmatikus típus. Azonkívül pénteken, a nagy hetipiác idején el fogják tiltani a szűk uccákban a kocsiforgalmat, ami szintén sok balesetnek veszi elejét.

Kétségtelen, hogy az uccákra előirt sebességet tartják be a soffőrök lekevése. Áll ez elsősorban Bucurestire. A fővárosi taxi-soffőrök olyan eszeveszetten hajtanak a főváros szűk uccáin, hogy az utas hálát ad az Istennek, ha kiszáll és érzi, hogy túl van a veszelven. Ez a divat persze áterjedt a vidéki városokra is. Sajnosan kell tapasztalni, hogy igen sok autó kormánykerékénél 20 év körüli gyerekek ülnek, akik játékszernek tekintik a gépkocsit, virtuskodnak és gyerekes tréfákat engednek meg maguknak ott, ahol emberéletről van szó. Hiba a rendőrség részéről az, hogy mikor a soffőrvizsgát leteszi a különben iskolázatlan legény, azonnal, minden további gyakorlatra való kényszerítés nélkül rászabadítják az emberiségre. Mennyire másképp van ez külföldön! Németországban addig nem ülhet a soffőr a volánt mellé, míg nem abszolválta a pszihotechnikai kurzust, a melyen gyakorlatot szereznek és jelét kell adniok rátermettségüknek. Érdekes dolgok történnek egy ilyen kurzuson. Van egy kerék nélküli autó, amelynek minden alkatrésze működik, de persze egy helyben áll. A növendék a volántnál ül, mintha a kocsi rohanna. A kilométerjelző mutatja a sebességet, a motor fut és akkor egyszerre elébe vetítenek egy embert, kanyarokat, járókelőket és más akadályokat. A növendéknek alkalma nyílik megbizonyítani, mikép tudja megállítani a kocsit s hogyan tudja elkerülni a veszedelmeket. A bizottság bent ül a kocsiban, egyik tagja a vizsgázó mellett és ellenőrzi, hogyan végezte el a dolgot.

Nálunk a gyereksoffőrök rémei az uccáknak, de az autókknak is, amiket hamarosan elpusztítanak. Az éretlen soffőrnek van egy szenvedélye ezenkívül: elgázolni mindent, a mit lehet. Libát, csirkét: mindegy. Ha csak lehet, keresztülrohan rajta. Különösen kutyákra pályáznak.

Ez az érem egyik oldala, a másikon ott van a közönség, amely az elgázolásoknál nem mindig szenvedő alany, hanem gyakran cselekvő is. Csak a falusi gyerekekre kell gondolni, akik rémei az autósoknak. Valóságos sportot üznek ezek abból, hogy az autó elől az utolsó pillanatban ugornak el, mert mulatságot

okoz nekik, hogy az autót megállítják miattuk. Csodálatos azonkívül, hogy a falusi ember mennyire nem törődik aprójszágaival, amiknek elgázolása állandó differenciát okoz a falusi nép és a városi autós között. Ott deleltetik állataikat az országút közepén és nem mozdulnának egy világért sem, hogy eltereljék, ha hallják az autótükköt.

— Kerülje ki a városi autó, ha tudja — gondolkoznak bölcsen — ha pedig nem tudja, fizesse meg.

No de végül is ki tudná felsorolni azt a száz meg száz bajt, amin segíteni kell egy jó szabályrendeletnek. Csak aztán be kell tartani gyalogosnak, autósoknak egyaránt

A triptik.

Nemzetközi autószerelési engedély megszerzésének módja.

Olyan autótulajdonosok részére, akiknek még nincs nemzetközi forgalmi engedélyük s azt meg akarják szerezni, saját tapasztalatom után leírom, hogyan juthatnak hozzá.

Az ember először is belép a Bánáti autókлубba, melynek székhelye Timisoara. Ezzel járó formaszókat szíveségből és igen előzenyien elintézi a Nádor-uccai Autobox garázs tulajdonosa és vezetője, Vincent ur. legelőszőbb hozzáfordulni. A beiratkozás díja 1000 lej, az évi tagsági díj 600 lej. A felvétel a klub legelőszó választmányi ülésén megtörténik. Amint értesítést kapott erről, jelentkezik az Autókлуб titkárnál Timisoara Bucescu urnál a műegyetemen, aki a triptik megszerzésének formaszóit részletesen előadja, jól beszél németül is. A költségek a következők: A triptik ára 5000 lej. A garanciát illetőleg folyó évi június 1-től csak a bucuresti-i „Dacia Románia” biztosító van feljogosítva. Ennek ára (a részletes garanciaszámítás, szerkesztőségünkben megtekinthető) a kocsi új ára szerint alakul. Például nálam a következő volt: A standard Buick új ára 340.000 lej, ennek fele a garanciát összeg 170.000 lej, ezután 2,75% egy évre 4675 lej, adminisztrációs költség 467 lej, bélyeg 200 lej, összesen 5342 lej. Ezt az összeget a nyomtatott blanketta kitöltése után, mely az autóra vonatkozó technikai adatokat és leírást tartalmazza, a titkárnak kell megküldeni, az aztán gondoskodik a triptikról, ami cca 1 hét alatt megjön Bucurestiből s ennek alapján a timisoarai rendőrprefektúra 250 lejért kiállítja a nemzetközi vezetői igazolványt, melyhez a soffőrnek 2 fényképét kell beküldeni.

Mivel az első ut rendszeren Magyarországra, illetve azon keresztül vezet, talán nem lesz érdektelen, ha leírom a legtrövidebb és legjobb utirányt Budapestig. Tehát: Arad, Simánd, Erdőhegy, Székudvar, Sikkó, Ottlaka (román vám), Elek (magyar vám), Kétegyháza, Gyula, Csaba, Szarvas. Innen nyáron lehet menni Ósödögé miután, annan Tiszaföldvárig egy cca 16 kilométer hosszú jó földes úton s tovább Szolnok, Abony, Cegléd, Budapest, Telen, vagy ha nagy sarak vannak, úgy Szarvastól kövesuton Mezőtar, Törökszentmiklós, Szolnok s tovább, mint fent. A magyar utak általában jók, állandóan gondozva, sőt seperve s a homokos részeket locsolva vannak.

Megjegyzem, hogy a román vámhivatal a mi időnk szerint reggel 8 órakor nyílik, viszont a magyar vámot este 6 órakor, magyar idő szerint lezárják.

S. A.

Autón a Soudanon át. Az Aradi Közlöny közölte e hó elején Gordon Makepeace, az afrikai Chevrolet-expedíció sajtótudósítója utleírását. Ezügyben Kairóból érkezett újabb jelentés alább közöljük: Lacey kapitány 16.000 kilométert tett meg öt hónap alatt, ami 100 kilométert, szóval egy nagyon gyöngye átlagot jelent naponta. A teljesítményről valódi képet azonban akkor nyerünk, ha tekintetbe vesszük, hogy Rhodesia, Tanganyika, Kénya, Ouganda és a Soudan amugy is primitív utjait az eső mocsarakká változtatta át, hol a Chevrolet-expedíció sokszor csupán öt km. utat tudott megtenni naponta. Az ut legkínosabb és legveszedelemesebb része, mint multkor említettük, a Soudan volt. Emberemlékezet óta nem volt olyan esős a nyár Rejaf és Khartum között, mint ebben az évben. A Soudan kormányzója mindent előmozdított, hogy Laceyt az

őrültséggel határos vállalkozásáról lebeszélje, de mindhiába, az expedíció tagjai szilárdan megmaradtak utitervük mellett: szárazföldön szelték át a Soudant. Kairóból az expedíció újból utnak indult s utirányuk: Palestina, Syria, Konstantinápoly, Róma, Athén, Berlin, Páris, London, Antwerpen és végül Stockholm.

Nyolcemeletes autógarázs a föld alatt. Londonból jelentik: Az angol főváros legforgalmasabb pontjain óriási, nyolcemeletes, földalatti autógarázsokat építenek, amelyeknek mindegyike ezer autó befogadására szolgál. A földalatti garázsokba az auccároi lejtős utat építenek a bemenő és kijövő autók számára. Ugyanezekben a garázsokban helyezik el a társasautó végállomásokat is.

A megyei prefektúra két új autót vásárolt. Georgescu János megyei prefektus — mint ismeretes — az elmúlt napokban Bucurestiben járt. Ez alkalommal a prefektus két hatalmas új kocsit, egy Hudson-t és egy csukott Buick-ot vásárolt a megyei prefektúra számára. Az új autók ma érkeztek meg s azokat nyomban ki is próbálták. Mindkét kocsi hat hengeres és 95, illetve 56 lóerős. A Buick az Ar. I., míg a Hudson az Ar. 81. sorszámmal kapja.

Autók sebessége az uccán. Szó van arról, hogy a rendőrség ismét érvénybe akarja léptetni azt a rendelkezést, amely szerint az autók a város uccáin csak 12 kilométeres órápínti sebességgel közlekedhetnek, a fordulónál pedig csak 6 kilométeres sebességgel. Helyérváló, hogy a rendőrség csökkenteni akarja az autókknak a város uccáin való rohanását, mert most tényleg gyakran előfordul, hogy némely gépkocsi 40—50 kilométeres sebességgel vágat végig a bulváron, ami által nem egy baleset vagy szerencsétlenség fordulhat elő. A sebességnek e régi rendelkezés szerinti csökkentése azonban tulzott. Ez akkor volt talán helyén, amikor az autókknak még nem volt négy kerékűk s nem lehetett a kocsit pillanatok alatt megállítani. Ma már ez idejét mulat. A 12 kilométerrel haladó autó lassabban megy, mint a konflis, de azonfelül valóságos művészet gépkocsit ily lassu tempóban vezetni. A 6 kilométeres „gyorsaságot” pedig különösen nehéz betartani. Az uccákon való sebességet ilykép legjobb volna 20 kilométerre mérsékelni, a fordulónál pedig 12 kilométerre. Ez felelne meg leginkább a követelményeknek.

Semmi sem új a nap alatt. 1907-ben egy Christie gyártmányu automobil vett részt a Grand Prix de Dieppe-ben, mely versenykocsinak első kerék meghajtása volt. Az automobil a versenynek négy körét mente végig.

Az alkohollal, mint üzemanyaggal, is régen kísérleteztek már, 1901-ben rendeztek egy versenyt Páris—Dieppe között s vissza, mely versenyen kizárólag szeszt volt szabad benzintartályokba önteni.

Az első országuti körpályaversenyt 1902-ben tartották meg. A Circuit des Ardennes volt ez, mit Charles Jarrott nyert meg egy Panhard-kocsin.

Az első nő, aki klasszikus automobilversenyen vett részt, Gast asszony volt, aki 1903-ban vett részt a páris—madridi versenyen. Le Blon asszony már csak három évvel később szerenelt, mint férjének mechanikusa a Targa Florión.

A lökhárítók, mint a versenygépnek okvetlenül szükséges alkatrészei, 1904-ben voltak először felszerelve a Gordon-Bennett versenyen egy Brasier-autóra.

Ugyancsak a Gordon-Bennett versenyen jelent meg legelőször 1903-ban egy Wintinkocsi egy vonalba elhelyezett nyolchengeres motorral. Ugyanebben az esztendőben egy nyolchengeres Adler-autó is részt vett a páris—madridi turauton.

Hölgyvezetők turautja. Az Osztrák Touring Club szeptember 22—23-án rendezi meg ötödik hölgyvezető turautját Budapestre és onnan vissza Bécsbe. A turautra igen sok a jelentkező és az előreláthatóan szépen fog sikerülni.

A francia autóexport csökken, a német kivétel emelkedik. A most közzétett hivatalos francia statisztika szerint 1927-ben 46.840 automobil vittek ki az országból, az előző év 54.675 járművével szemben. Németországban ezzel szemben rohamosan emelkedik a motoros járművek kivitele. Az 1926-ban exportált motoros járművek értéke 19,7

millió márka volt, 1927-ben viszont ez az összeg 30.3 millió márkára rugott.

Több mint másfélszáz gummigyár van üzemben az Egyesült-Államokban. Az amerikai gummigyártás az utóbbi években nehéz időket élt át. Ez különösen tüntethet akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy az Egyesült-Államokban majdnem huszonötmillió automobil van forgalomban. És mégis így áll a dolog. A legutóbbi hónapokban azonban örvédetesen jobbra fordult a helyzet. Része lehet ebben a jobbrafordulásban annak is, hogy sikerült végre az amerikai gummigyárakak egy szövetség felébe tömörülniök, mely egyöntetűen intéz el bizonyos közérdekű kérdéseket és részben le is tompítja a legvadabb versenynek az életét. Az Egyesült-Államokban jelenleg mintegy százötven gummigyár működik. Ez a

szám igen nagy, különösen ha összehasonlítjuk az Egyesült-Államokban működő automobilgyáraknak a számával. Természetesen a százötven gyár között néhány a vezető és nagyon sok az egészen apró és jelentéktelen. Gummigyár azért van sokkal több, mint automobilgyár, mert a gummigyártáshoz nincs szükség olyan óriási tőkére, és esetleg bizonytalan befektetésre mint az automobilgyárnál.

Autókönyvtár. Az alant felemlített könyvek az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala által bolti árban megrendelhetők: „Das Auto Ein-Mal-Eins” 559 érdekes képpel és élvezetes szöveggel ellátva. Kötve: Márka 24. „Handbuch für Kraftfahrer”, negyedik meg bővített kiadás. Kötve: Márka 5. „Handbuch vom Lastauto”, 247 oldal, 135 kép. Egész vázson kötésben: Márka 8. „Die Kosten des Automobilbetriebs”, 160 old. Kötve: Márka 3.

KÖZGAZDASÁG.

A mai eső megszüntette a takarmány drágulását.

Már a mai takarmánytözsden is esett a zab és tengeri ár. — Olcsóbb lesz a hus, a zsir, a tej ára is.

(Arad, augusztus 31.) Nagy aggodalmat keltett mindenfelé az az általánosan tapasztalható áremelkedés, amely már néhány hete tart Aradon. A tej, hus és lisztárak az utóbbi időben csaknem állandó jellegű emelkedése egy elkövetkezendő nagy drágaság rémképét idézték elő és ezt főleg a nagy szárazságnak tulajdonították sok helyen. A hetek óta tartó szárazságban és hőségben ma aztán enyhülés állott be, amennyiben elég kiadós eső áztatta a növényzetet, ami reményt nyújtott arra, hogy az utolsó pillanatban bár, de valami javulás áll be a takarmánytermésben, aminek természetes következménye lesz egy majd később tapasztalható olcsóbbodás.

Munkatársunk beszélgetett erről a kérdéstről egy ismert nevű aradi szakemberrel, akinek nyilatkozatából kiviláglik az, hogy

a mostani drágaság csak átmenetinek tekinthető és élettartamát nem lehet hosszúra becsülni.

Igy tehát a közönség körében tapasztalható izgatottság kétségtelenül tuizott, ami azonban hozzájárul ahhoz, hogy az átmeneti drágaság életidejét meghosszabbítsa. Informátorunk egyébként a következőket mondotta:

— A mostani eső a legfontosabb takarmányfélék, a tengerit — sajnos — már nem befolyá-

solja, legfeljebb a herére és a szénára lehet jó hatással. Tekintettel arra, hogy tavaly is rossz tengertermés volt, az idei pedig még rosszabb a szárazság következtében, nagy kereslet indult meg a többi takarmányfélék iránt, aminek következtében azok ára abnormisan felemelkedett, noha azoknak nem ártott a szárazság, sőt úgy árpában, mint zabban igen jó volt a termés. Ez indította aztán meg a drágulási folyamatot.

Mihelyt azonban beérkezik a tengeri, rögtön beáll az olcsóbbodás,

mert a csökkenő kereslet magával hozza az áresést. A takarmányárak esése aztán természetszerűen magával hozza a hus, zsir és tejtermékek árának hanyatlását is, mint ahogy áremelkedésük magával hozta az élelmiszerek drágulását. Sőt tovább megyek.

Ez az olcsóbbodási folyamat már ma meg is kezdődött.

Esett a zab ára és nagy volt a felhozatal, alighanem a rekvirálásra való kilátás miatt, de esett a tengerinek az ára is, ami a legfontosabb.

— Kizártnak tartom, hogy drágulás álljon be, vagy hogy a mostani árak megmaradjanak, mert eltekintve az említettektől, oly óriási a búzatermés, hogy az feltétlenül ellensúlyozni fogja a tengerihány miatt beállott drágulást.

— A hadgyakorlat tartamára szekereket és lószerszámokat rekviráltak. — Budapestből jelentik: A hadügyminisztérium és a belügyminisztérium felhatalmazást nyertek, hogy az októberi nagy hadgyakorlatok céljaira, fizetés ellenében, szekereket és lószerszámokat a gazdáktól igénybe vehessenek.

— Hétifőn lesz döntés az Egyesült Bank csődügyében. Az aradi Egyesült Bank R.-T. felszámoló bizottsága ma telefonértesítést kapott Temesvárról, hogy a Tábla hétfőre tűzött ki határnapot a csődfelfolyamodás tárgyalására. Egyébként pedig Deutsch Miksa betétes mára teljesen visszavonta csődkeresését azzal az indoklással, hogy ő ügyvédjét nem hatalmazta fel csődkerésre, csupán az egyezkedési tárgyalások lefolytatására. Ezek után még inkább remélhető, hogy a Tábla ezuttal is feloldja a bankot a csőd alól.

— Terménypiac. (Gárdos és Bornstein cég jelentése.) 1928. augusztus 31. Élénkebb hozatal és az eső folytán — az árpa kivételével — minden cikknél áresés állott be. Buza 720—730, árpa 740—750, tengeri 940—950, zab 660—670 lej 100 kilogrammonkénti árban került forgalomba.

— Piaci árak. Burgonya 5—6 lej, hagyma 4 lej, tehénturó 16 lej, juhturó 56 lej, vaj 120—160 lej, zöldbab 20 lej, alma 8—12 lej, körte 8—16 lej, szőlő 16—20 lej kilogrammonként, tojás 2.60 lej darabja, bab 16 lej, tej 8 lej, tejfel 40—50 lej literje, uborka 1 lej darabja. A baromfi piac árai: sovány liba 120—200, sovány kacsa 100—150 lej, tyúk 100—140 lej, csirke 50—120 lej párja, kövér liba 220—300 lej, kövér kacsa 130—140 lej darabja. A gabonapiac árai: kukorica 920—940 lej, zab 620—640 lej, árpa 700—720 lej métermázsánként.

Zürichben 3.16.50, Párisban 15.50 a lej.

Helyi valutaárak. (Augusztus hó 31.)
Küzetések: Berlin 39.77, Newyork 165.25, London 803.75, Páris 6.48, Milánó 8.67, Prága 4.90.25, Budapest 28.88, Zágráb 2.92, Bécs 23.35, Zürich 31.87. — **Áru:** Márka 39, dollár 164, francia frank 6.66.40, angol font 800, cseh korona 5, olasz lira 8.88.60, pengő 29.28.80, dinár 2.92, osztrák schilling 23.50, svájci frank 31.50. — **Pénz:** Márka 38.50, dollár 163.50, angol font 795, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 4.90, pengő 28.50, dinár 2.85, osztrák schilling 23.30, svájci frank 30.50. — **Irányzat:** tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Augusztus hó 31.)
Berlin 123.72.50, Amsterdam 208.20, Newyork 519.30, London 2520.12, Páris 20.27.50, Milánó 27.20, Prága 15.39, Budapest 90.56.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16.50, Varsó 58.20, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdezárlat. (Augusztus hó 31.)
Berlin 123.73, Amsterdam 208.20, Newyork 519.30, London 2520.12.50, Páris 20.27.50, Milánó 27.20.50, Prága 15.39, Budapest 90.56.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16.50, Varsó 58.20, Bécs 73.20.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Augusztus hó 31.)
Devizák: Páris 6.45, Berlin 39.42, London 801, Newyork 164.70, Milánó 8.64, Zürich 31.80, Prága 4.89.50, Bécs 23.32, Budapest 28.65, Varsó —. — **Valuták:** Napoleon 640, márka 39.40, leva 1.22, török lira 0.84, angol font 798, francia frank 6.51, svájci frank 38.10, lira 8.73, drachma 2.12, dinár 2.90, dollár 163.50, lengyel zloty 18.50, osztrák schilling 23.45, pengő 29, cseh korona 4.90.

A TÖKÉLETES PATKÁNY ÉS BŐR ÉRTŐ SZER

Ratop

Chemorom Institut Chimie, Satu-Mare

Egy üveg 10-pasztonna méretű szuszpenzió az összes patkányokat és egereket!!!

KAPHATÓ gyógyszerárakban és drogériákban II. ÁRA 115 LEI

Elkelő helyen, szép szobák, jó penzió.
Központi csendes fekvés. Mmes. B.R.O.M.
Av. Agassiz 2. Lausanne (Svájc). 404

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Dr. Virgil Bogdan nota public in Arad.

Az ismételt rendszeresített aradi negyedik közjegyzői állásra újból történt kinevezetésem folytán, tisztelettel tudatom, hogy

közjegyzői irodámat

régi helyén, Aradon, Strada Horia No. 2. alatt, újból megnyitottam s illetve tovább folytatom.

Arad, 1928. augusztus 29-én.

Notar public:
4016 **Dr. BOGDAN.**

FIGYELEM!

Prosenszky József

női fodrász tisztelet
szeptember 1-től

Luther-tér 3. szám alól, Strada Cloșca (Szent László-ucea) 2. szám alá helyezte át.

A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását továbbra is kéri:
Prosenszky József,
női fodrász.
4667

VENDEGLŐ ÉS SZÁLLODA MEGNYITÁSI!

Ugy a n. é. közönség mint ismerősöm szives tudomására adom, hogy a volt „Magyar királyhoz” címzett régi jóhírnevű és a Meisztrovits-házban levő teljesen újonnan berendezett

vendéglőt és szállodát

SZEPTEMBER 1-ÉN (szombaton) UNNEPÉLYESEN MEGNYITOM. Állandóan izletes hideg, meleg ételek, magyarodai falatok, légbehűtött sör igyelemes kiszolgálás mellett kapható. Szolid polgári árak. Szives pártfogást kéri:
PORCZAN LAJOS, vendéglős.

AZ „ARADI KÖZLÖNY”

Magyarországon a következő lapelárusító helyeken kapható:

BUDAPEST	keleti pályaudvar
BÉKÉSSÁBA	pályaudvar
BATTONYA	„
GYULA	„
MAKO	„
MEZOHEGYES	„
SZEGED	Nemzeti Sajtóvállalat

Károly- uoca 3.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Női kabátokban és szőrmebundákban feltűnően olcsó vásár:

Crep de chin ruhák Lei 1500-tól
 D. vasköpeny gypaju kettős kölséből Lei 1200-tól
 Casha kabátok Lei 1800-tól
 Bakfis téli kabátok divat szőrmével Lei 1700-tól

PLESZ GYULA

női feltűnő és szőrmebundákban, a ruhához hátsó bejáratával szemben.

Női téli kabátok divat szőrmével Lei 1900-tól
 Szövet ruhák Lei 600-tól
 Silelektra bunda Lei 6500-tól
 Divatbundák Lei 8000-tól

Kérem a címre figyelni!

Saját érdekében győződjön meg utólréhatetlen versenyképességéről!

Kérem a címre figyelni!

Superfosfát

műtrégya megrendelhető és
 100 kgos tételekben is kapható
 itteni vezérképviselőnél:

„Mezőgazdák”

Kereskedelmi Részvénytársaságnál
 Aradon. 1082 Telefon 463

Figyelem! Új bőrüzlet! Figyelem!

Tisztelettel értesítjük a lábballikásított iparosságot,
 hogy Aradon, Str. Bratianu 13. (Weitzer János-
 ucca) főpostával szemben, teljesen újonnan berendezett
bőr és cipésszellékek üzletet nyitottunk

Minden törekvésünk az lesz, hogy az igen tisztelt
 vásárló köszönését a legjobban és legolcsóbban kiszol-
 gáljuk.

Kérjük egy próbavásárlás által meggyőződést
 szerezni.
 4631

Értesítést kér:

Havas Testvérek.

Főtér közepén

(Minorita templommal szemben)

**nagy üzlet-
helyiség,
azonnalra kiadó.**

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó
 hétköznap 4, vasárnap 8 Lei, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb
 hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 80 Lei. A vastagabb betűvel 10-
 vánt szavak aláhúzóval. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni a kiadóhivatal.
 Jentartia marának a fogat, hogy az olvas apróhirdetés szövegét, amely ure-
 üed alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig
 veszünk fel. Csak válaszleveleivel ellátott kérdézkérdésre válaszolunk. Állá-
 latok, feligés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg visszatérítést kérjük. A
 kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a ki-
 adóhivatal adja meg.

ELLÁTÁS.

URICALÁDNÁL két fiu elsőrendű tel-
 les ellátást kaphat. Zongora, hegedű, ro-
 mán, francia és német nyelv otthoni ok-
 tatással. Cím az Aradi Közlöny kiadó-
 hivatalában.

URICALÁD belvárosban, elfogad 1-2.
 iskolásleánykát teljes ellátásra. Egész-
 séges lakás, fürdőszoba, zongora, német
 tanítás. Cím az Aradi Közlöny kiadó-
 hivatalában. 4508

OKTATÁS.

FRANCIA és zongora tanítást vállalok.
 Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4579

Izr. Leányinternátus

felvesz a 15-16 éves
 beliskó növendékeket.
 Kitűnő ellátás, állandó tanári felügyelet,
 családias nevelés. Prospektussal szolgál
STEINER INTERNATUL p. FETE EYREI
 ARAD, Strada Podă I. Russu 3.

ALKALMAZÁS.

EGY ÚGYES SZOBALÉANY 16 bizonyít-
 ványval utóházhoz azonnalra felvétetik.
 Jelentkezni délután 1/6 és 6 között az
 Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ÚGYES, MEGBIZHATÓ KIFÜTŐ
 LEÁNYT 16 bizonyítványval felvesz Sal-
 góné bizományi üzlete Str. Horia 1. Neu-
 man-palota. 1009

NŐI FODRASZEGÉD periekt bubibaj-
 vágó és vizondoláló masinával fel-
 mielőbbi belépésre kerestetik. Címeket
 az Aradi Közlöny kiadóhivatalában leadni 4570

FÉRFI fehérneműváronőket és vasaló-
 nőket keresünk azonnaira Erica fehér-
 neműváros Brassov, Str. Porti 50. 4634

KERESEK nős alkalmazást azonnali bel-
 lépésre Győrökre, Bisztriczky malomtu-
 lajdonos Győrök. 4636

ÜGYNÖKÖK felvételnek. „Gloria” Ab-
 lakredő szövetpár Arad, Str. Doamna
 Belasa Nr. 166 (Demeter-ucca.) 4671

LAKÁS.

EOYEDÜLÁLLÓ hivatalnoknok keres
 tiszta, féregmentes 1 szoba konyhás la-
 kást a központban. Címeket kér az Ara-
 di Közlöny kiadóhivatalában leadni „Október
 1.” jellegre. 4675

Állomással szemben

modern, nagy üzletelhelyiség,
 hozzáférhető szép laká-
 sal, olcsón kiadó. Fűszerüz-
 letnek és bodegának megoszva,
 vagy vendéglőnek kiválóan alkalmas

BALAMON háztulajdonos, Arad,
 Bulevardul Carol 79. sz., I. em. 4660

A főtéren

két udvari szobából álló, mű-
 helynek, szalonnak vagy irodának
 alkalmas helyiség azonnaira

KIADÓ.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

PAPIRSZALVÉTA vendéglősök és kavé-
 soknak Sándor Ferenc papírüzletében,
 Megyeházzal szemben.

SZŐNYEGEK, vitrinek, antik butorok,
 ebédlő, háló, szalon berendezések, foto-
 lok, székek, kredencok, festmények,
 tükrök, antik órák, vázák, girandok,
 lámpák, íróasztalgarnitúrák, íróasztalok,
 porcellánok, képkeretek, perza és sils-
 kin bundák, férfi öltönyök, antik asztali
 lámpák, Jókai összes művei, gobelnek,
 kézi munkaképek, bronz figurák, falitá-
 lak, tea asztalka, szakácskönyvek stb.
 eladók, Salgóné bizományi üzlet, Str.
 Horia (Széchenyi-u.) 1. 1000

KIRAKATÓVEGEK, üzleti pénztár és
 egy 0,8 HP. villamosmotor eladó. Cím
 az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4668

MEGBIZÓIM részére keresek különböző
 antik szalonokat. Salgóné bizományi üz-
 let Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neu-
 man-palota.) 1006

MAQUATURA PAPIR 5 kgros csoma-
 gokban kapható az Aradi Közlöny kiadó-
 hivatalában. 500

Butorraktár kiadás!

A szállati butorgyár aradi raktárait felszerelték és ezért a készleten levő butorokat
 önköltségi áron alul is, kedvező fizetési feltételek mellett kiadásra.
 Eladási kerület: komplett háló, ebédlő és egyéb butorok elsőrangú kivitelben
 Str. Mureşianu 2. (Mágor-u. és Bo-
 ros Béni-tér sarok) van megfizva.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyitott
 Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
 TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
 Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
 A vidéki társaságok találkozó helye!

Fordítsa
 jövedelmének
 3 százalékát
 reklámra,
 az e célra be-
 fektetett pénz
 300-szorosan
 megtérül, ha az
 Aradi Közlöny-
 ben hirdet!

Arad- és Hunyadmegyében fő- és alügynököket

és Arad különböző vá-
 rosrészeiben ügynököket
 keresünk előnyös javadalmozással.
 Bánsági és Erdélyi Általános Biztosító R.-T. Arad, Str. Romanului 8.

Mielőtt jegyet vesz

bárhon, vagy bárhová,
 kérdezz meg a hiva-
 talos menetjegyjáratok

**Hálókocsi Társaság
Menetjegy-irodájában,**

szemben a Minorita-templommal, a dohány-
 tőzsde helyén. Telefon 6-57. (Ez előtt a Központi
 Takarékpénztár pénzváltó helyiségében volt).

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadóhivatal: Aradi nyomdával.